

НАФСИГА ЭРГАШГАН ИЖРОЧИ

Ж.Илёсов суд ижросисига зарарни мулкдан эмас, балки ойлик иш ҳақидан тўлашга қаратиб беришни сўрайди. Бироқ, Б.Алимов ишни қонуний ва одилона ҳал этиш ўрнига, Ж.Илёсовдан 1 500 АҚШ доллари беришни талаб қилиб, шу пул эвазига унинг ишини битириб беришини айтади...

6 бет

КОТИЛ ЮЗИДАГИ НИКОБ

Суд залида ўтирган кишилар сулланувчи Рустам Исаевга савол назари билан қарашар ва ўз хотинини уриб ўлдирган одамнинг юз-кўзларидан инсонга хос белгиларни қидирадилар. Ҳа, ташқи кўринишидан у ҳам бошқаларга ўхшаб кетарди. Ақлу ҳуши жойида, соғлом...

8 бет

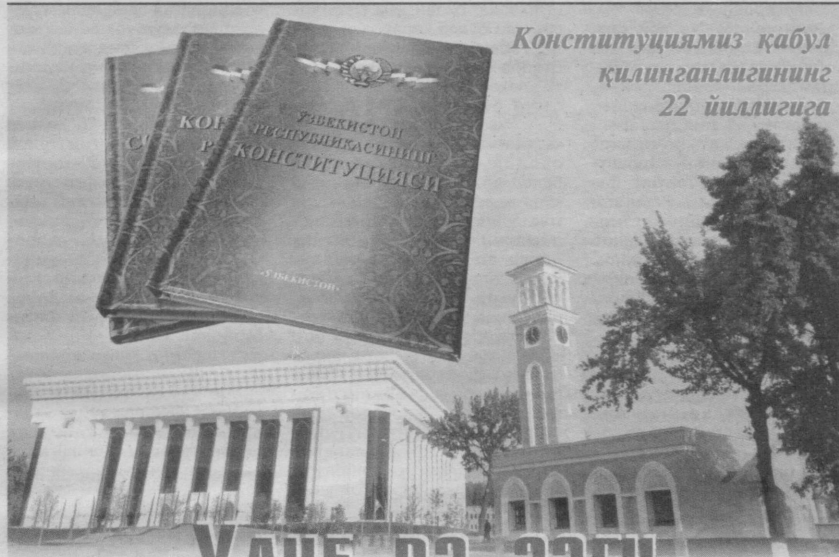
Mustaqillik huquq demakdir

Ҳуқуқ

1997-yil 27-avgustdan chiqq boshlagan www.huquq-gazeta.uz

2014-yil 27-noyabr, №48 (933)

Конституциямиз қабул қилинганлигининг 22 йиллигига

Улуғ ва эзгу мақсадлар пойдевори

Мана, 22 йилдирки, мамлакатимизда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кун — 8 декабрь ўзига хос таътанга билан нишонланиб келинмоқда. Бу сана мустақил, янги суверен демократик давлат — Ўзбекистон Республикаси пайдо бўлганлигини қонуний тасдиқлаб бери. Шунинг ҳам алоҳида қайда этиш жоизки, Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси муқаддас ҳуқуқий ҳужжат сифатида инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамиятини барпо этишнинг муҳим пойдевори бўлиб хизмат қилиб келмоқда.

Яқинда мамлакатимиз Конституцияси қабул қилинганлигига йигирма икки йил тўлади. Вақт ўтган сайин ушбу тарихий ҳужжатнинг давлатимиз ва жамиятимиз ҳаётида тутган ўрни ва аҳамияти, кадр-қиммати тобора ортиб бормоқда.

Бош Қонунимиз давлатимиз қиёфаси, ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ислохотларнинг стратегик йўналишларини, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатини ҳамда маънавий қадриятларимиз асосини мустаҳкамлаб берди.

Унинг ҳар бир бандида асрлар давомида шаклланган миллий тафаккур, муқаддас қадриятларимиз ифодасини кўриш мумкин. Конституция миллиятимизнинг вужудига сингиб кетган бағрикенглик, олиханоблик, мардлик каби улуғ фазилатлар, тенглик, биродарлик, халқлараро ва миллатлараро тотувлик сингари умуминсоний қадриятлар чуқур сингдирилгани билан янада қимматлидир. Бунинг исботини мамлакатимиздаги тинчлик-тотувлик, бирдамлик, ҳаётимизнинг барча жабҳаларида эришилаётган ютуқларда ҳам кўриш мумкин.

(Давоми 3-бетда)

Назорат

1992 йилнинг 8 декабрида мамлакатимизда халқаро ҳуқуқ нормалари ва андозалари талабларига жавоб берадиган Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси қабул қилинди ҳамда демократик ҳуқуқий давлат қуриш ва эркин фуқаролик жамиятини шакллантириш сари дадил қадам қўйилди. Бу билан эса миллий давлатчилигимиз тарихида янги даврга асос солинди.

Инсон ҳуқуқлари муқаддас

Мирзохид ОБИДОВ,
Тошкент шаҳар прокурори

Шу ўринда таъкидлаш лозимки, агар мустабид тузум даврида Конституция давлат манфаатини биринчи ўринга қўйган бўлса, амалдаги Асосий Қонунимизда инсон, унинг ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, ҳимоя қилиш устувор вазифа сифатида белгиланди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси демократик, умуминсоний таъминланган асосланади, унда инсон ва унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, кадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади.

Бу ҳақда Асосий Қонунимизнинг "Инсон ва фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари" деб номланган иккинчи бўлимида батафсил баён этилган. Жумладан, ушбу бўлимнинг V боби 18-моддасида Ўзбекистон Республикасида барча фуқаролар бир хил ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлиб, жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар, қонун олдида тенг эканликлари, имтиёзлар фақат қонун билан белгилаб қўйилиши

ҳамда ижтимоий адолат принципларига мос бўлиши шартлиги, 19-моддада Ўзбекистон Республикаси фуқароси ва давлат бир-бирига нисбатан бўлган ҳуқуқлари ва бурчлари билан ўзаро боғлиқлиги, фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликларини дахлсизлиги, улардан суд қарорисиз маҳрум этишга ёки уларни чеклаб қўйишга ҳеч қандай ҳақли эмаслиги кўрсатилган. 20-моддада эса, фуқаролар ўз ҳуқуқ ва эркинликларини амалга оширишда бошқа шахсларнинг, давлат ва жамиятнинг қонуний манфаатлари, ҳуқуқлари ва эркинликларига путур етказмасликларини шартлиги белгилаб қўйилган.

Бундан ташқари, 22-моддага кўра, Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида ҳам, унинг ташқарисида ҳам ўз фуқароларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш ва уларга ҳомийлик кўрсатишни кафолатлайди.

(Давоми 4-бетда)

Матбуот марказида

2014 йилги сайловларни ёритиш бўйича республика матбуот марказида "Сайлов жараёнида хотин-қизлар фаоллигини ошириш — давр талаби" мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, нодавлат нотижорат ташкилотлари вакиллари, олимлар, мутахассислар ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси раисининг ўринбосари С.Ортиқова ва бошқалар Юртбошимиз Ислам Каримов раҳнамолигида мамлакатимизда сайлов ҳуқуқи ва эркинликларини таъминлаш, сайлов қонунчилигини ривожлантириш йўлида кенг қўламли ислохотлар амалга оширилаётганини таъкидлашди.

"Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида сайлов тўғрисида"ги Қонунга кўра, хотин-қизлар сони сиёсий партиялардан кўрсатилган депутатликка номзодлар умумий сонининг камиди

30 фоизини ташкил этиши лозим. Маълумотларга кўра, 1999 йилда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида ўтказилган сайлов якунлари бўйича хотин-қизлар жами сайланган депутатларнинг 7 фоизини ташкил этган бўлса, 2005 йилда бу кўрсаткич 16 фоизга етди. 2009 йилда икки палатали парламентга ўтказилган сайловдан сўнг хотин-қизлар қўйи палата умумий таркибининг 22 фоизини ташкил этди. Сенат аъзоларининг 15 фоизи хотин-қизлардан иборат.

2009 йилда ўтказилган сайлов жараёнида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатлигига номзодларнинг 517 нафари, яъни 32 фоизини аёллар ташкил этган. Жорий йилда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатлигига кўрсатилган номзодларнинг 31,8 фоизи хотин-қизлардан иборатдир.

Давра суҳбатида 21 декабрь куни бўлиб ўтадиган сайлов жараёнида хотин-қизларнинг фаол иштирок этиши учун зарур шарт-шароит яратиш, бу борада амалга оширилиши зарур бўлган вазифалар ҳусусида ҳам сўз юритилди.

Ўз мухбиримиз

Обуна — 2015

Хурматли юртдошлар!

2015 йилда "ҲУҚУҚ" газетаси Сизнинг энг яқин ҳаётингиз бўлиб қолади. Газетамиз "Матбуот маркази" АК ва барча почта боқаси бўлимларида бўлишингиз мумкин.

НАШР ИНДЕКСИ - 231

Жиноят ишлари бўйича Беширик туман судида Назиржон Азамовнинг қилмиши кўриб чиқилди. У 1999 йилдан буён Россия Федерациясида истиқомат қилиб, Москва вилояти-нинг Домодеово тумани Востриков посёлкасидаги талбир-кор Харрис Софиулиннинг дачасида қоровул бўлиб ишлаган. Икки-уч йилда бир марта Ўзбекистон туманининг, "Катта кетмон" қишлоғидаги уйига келиб-кетиб турган.

Пуч ваъдаларга ишониб...

У дачада қоровуллик қилиб олаётган даромадидан қониқмай кўпроқ пул топиш ҳақида бош қотириб юрган кезлари Х.Софиулин ўзига тегишли Орлов вилояти, Ливний тумани, Набережный посёлкасида жойлашган темир-бетон буюмлари заводида ишчилар ёллаётганидан хабар топади. 2007 йил январь ойида ўзи туғилиб-ўсган қишлоққа келганида ҳамқишлоқларини хориждаги сердаромад ишга қизиқтира бошлайди. "Бош-пана, уч маҳал иссиқ овқат, еб ичишларингдан ташқари, 300 доллардан иш ҳақи тўлайди. Борсаларинг, ўзим кутиб оламан, ишга жойлаб кўяман", дея уларга қўл телефони рақамини бериб кетади.

Дастлаб унинг қуюқ ваъдаларига ишонган ҳамқишлоғи Ўринбой Ганиев самолётда хорижга учди. 15 февраль куни Н.Азамов уни Москва шаҳрининг Домодеово аэропортида кутиб олаётганида тасодифан яна бир гуруҳ ҳамюртларини учратиб қолади. Хуллас, у наманганлик Мақсудали Жумаев, Солижон Тўйиев, Абдукарим Норбоев, Дилмурод Алвонларини ҳам авраб, Ўринбой Ганиев билан бирга, Домодеоводаги дачага бошлаб боради. Сўнгра, уларни темир-бетон буюмлари заводи иш юритувчиси Валентин Кузнецовга топширади. Иш юритувчи "рўйхатдан ўтказдиришни" баҳона қилиб, уларнинг паспортларини йиғиб олади, заводдаги иш жойларини кўрсатгач, қуриб битказилмаган ошхонага жойлаштиради ва "Эртага эрталаб, соат саккиздан иш бошлайсизлар", деб тайинлайди.

Бу орада Назиржон Азамов ҳам бўш ўтирмайди. Телефон орқали боғланиб, серпул ишга қизиқтирилган ҳамқишлоқлари Бахром Нуриддинов, Назиржон Абдуллаев, Исмоил Маназаров, Алишер Турсунов, Дилшод Насриддинов, Алишер Позиллов, Одил Иркабевларни 17 мартдан 20 мартга қадар Москва шаҳрининг Домодеово аэропортида кутиб олади.

— У бизни аэропортдан Домодеово туманидаги завод хўжайинининг дачасига бошлаб борди, — деди суд мажлисида жабрланувчи Н.Абдуллаев. — Дачада бир ой аввал келган ҳамқишлоғимиз Ўринбой билан кўришдик. Иш шароитлари, маоши қанчаллигини сўрадик. Оғир шароитда, қаратон совуқда йигирма кунча ишлаб, касал бўлиб қолибди. Ишлаган кунларига бир сўм ҳам ололмабди. Унинг гаплари шаштимишни қайтарди. Лекин қайтшага ёки бошқа жойдан иш излаб топишга пулимиз йўқлиги боис, иш юритувчи Валентин Кузнецов

Авазбек ЮСУПОВ,
Фарғона вилоят прокурорининг
катта ёрдамчиси
Дилшода УСМОНОВА,
вилоят прокуратураси бўлим
прокурори

билан Орлов вилоятидаги Набережный посёлкасига бордик. У ердаги заводда ишлаётган наманганлик ўзбек йигитлар билан гаплашдик. Улар ҳам "Бир ойдан буён ишла-япмиз, лекин ойлик маошимизни ологанимиз йўқ", дейишди. Иш бошқарувчи паспортларимизни "пропис-ка"га дея йиғиб олди. Битмаган ошхонада ётиб-туриб, бир ой ишладик. Кузнецов озиқ-овқат пулини бериб турди. Бир ой ишлаб, ундан иш ҳақимизни сўрасак, "Сизларнинг ойликларингиз Назир олган, сизларга пул берилмайдми", деди. Шундан кейин Назиржонга телефон қилиб, ойлигимизни сўрадик. У "Ойликларни олмасизлар", деб ишонтирди. Унинг гапига ишониб, яна бир ой ишладик. Бироқ, иш ҳақимизни беришмади. Уйимизга телефон қилиб, пул жўнатишларини сўрадик. Пулни олгач, 25 май куни беш киши Москва вилоятининг Домодеово туманидаги дачага бориб, Назиржонга учрадик. У "Эртага-индинга", деб бир ҳафта ўтса ҳам, иш ҳақимизни бермади. "Заводга бориб ишлаб туринглар, уч-тўрт кунда иш ҳақларинг ҳал бўлади", дея ишонтириб, бизни қайтариб юборди. Заводда яна 10 июнгача ишладик. Назиржон бизни алдаганига ақлимиз етиб, Москва шаҳрига йўл олдик. Москвада икки ойча дуч келган ишни қилиб, йўлқирага яраша пул ишлаб олганимиздан сўнг, орадан беш ой ўтиб, қишлоғимизга бир сўмсиз, қуппа-қуруқ қайтиб келдик.

Ўз юртларига бир амаллаб қайтиб келган бу фуқаролар Н.Азамов билан телефон орқали қайта-қайта боғланиб, иш ҳақларини жўнатишни сўрашди. У бўлса: "Ана жўнатдим, мана жўнатдим, ўзим элтиб бераман", дея қўйиларини пуч ёнгоққа тўлдириб юраверди. Охири бу қилмиши учун қонун олдида жавоб беришига тўғри келди.

Унинг айби ишда аниқланган ҳолатлар, жабрланувчиларнинг кўрсатмалари билан исботланди. Жазо тайинлашда жабрланувчиларга етказилган зарарни тўлиқ қоплагани, иш ҳақларини тўлагани эътиборга олинди. Танишларини сердаромад иш бор, дея қизиқтириб, хорижга чақириб олиб, оғир шароитларда ишлаганга мажбур этган, одам савдоси жиноятига қўл урган бу кимсага қилмишига яраша жазо тайинланди.

Қўшнисиникида бўлган маъракадан қайтган Хосият ая сўрида ёнбошлаб ётган чолнинг олаига келиб ўтираркан, шукрона айтиб, усти ёпилаган чойнакдан пиёлага чой қуйиб ҳўплади.

Одатда тўй-маросимларга бориб нимадир хабар ёки хангома эшитиб келса, шу кўйи Неъмат ота билан баҳам кўрадиган кампир гап бошлади:

— Газчилар бир бизнинг қишлоқдагиларни эмас, ҳолвагаронлиқларнинг ҳам уйига келиб, "газдан қарзингиз бор", деб ҳар кун эшик қоқаётганмиш. Ҳамдам жўрангизнинг хотинидан эшитдим. Фигони фаллака қичиб ётибди.

— Улар ҳам почтачига берган эканми? — мудраётган чол ҳушёр тортиди.

— Ҳа, анави Рамазон почтачи пенсани келтирганда, газ пулини саклаб қивтанция берган экан. Худди ўзимиздай. Фахри почтачи берган қивтанциянинг печати бўлсаям, ҳеч қаерга ўтмади-ку!

— Парво қилма, кампир. Қонун бор, қоида бор. Биз пулни аниқ кишига тўлаганмиш. Ана ўшлар жавоб беради...

Айни шундай хангомада жон бор эди. Вобкент туманидаги "Холвагарон" ҳамда

"Хўжаробод" қишлоқларида истиқомат қилаётган кўпчилик пенсионернинг табиий газ тўловларидан қарздорлик бўйича эътирозлари ўринли. Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатлами ҳисобланган кекса пенсионерларни алдаб кетган фирибгарлар қилмиги шубҳасиз, сизни ҳам қизиқтираётган бўлса керак.

"Ўзбекистон почтаси" ОАЖ Бухоро филиали Вобкент почта алоқа тармоғи "Кумушкент" алоқа бўлимида 2010 йилдан буён раҳбар сифатида ишлаб келган Фарҳод Широнов мансабдор ва жавобгар шахс бўлса-да, хизмат вазифасига кўра мажбурийат ҳисси, бурч масъулиятини етарлича қопламагани боис жиноятчиларга шерик бўлиб қолди. Йўқса, алоқа бўлимига тегишли мухрни саклаш қоидаларига риоя этмай, мухрнинг ваколати бўлмаган шахслар кўлига тушишига шарт-шароит яратиб берармиди! Бошлиқнинг бу лоқайдлигидан фойдаланган "корчалон" хат ташувчилар Фахриддин Пуруллаев ва Рамазон Ҳасановлар 118 нафар пенсионернинг 13 млн. сўмлик пул маблағини

Бурхонжон БУРХОНОВ,
Бухоро вилоят прокуратураси
бўлим прокурори

ўзлаштириш йўли билан талон-торож қилиб юборишди.

Пул топишнинг қалтис йўлини танлаган почталар бўлим бошлиғининг очик қолдирилган сейфидан мухрни олиб, матбуот савдо шохбасидан харид қилинган тўлдирилмаган тўлов қивтанцияларига мухрни босиб, ими-жимиди "иш бажариб" юраверишди. Улар муҳим ҳужжат ҳисобланган тўлов қивтанцияларининг топириш лозим бўлган қисмини пана-пасткамда йиртиб ташлашга одатланиб қолишди.

Чўнтақлари мўмай даромадга ўрганиб қолган жиноятчиларнинг қилмишлари кўп ўтмай фош этилди. Қонун олдида жавоб берган қонунбузарлар келтирилган моддий зарарни тўлиқ қоплашди. Бироқ, Ф.Широнов, Р.Ҳасанов ҳамда Ф.Нуруллаевларнинг маҳалла-қўйда ўзлари алдаб кетган қариялар билан учрашиб қолишганда виждонлари қийналмасми-кан?...

Ҳушёрлик

Нуриддин ИБODOV,
Ғузур туман прокурори

Ғузур тумани ички ишлар бўлими жиноят қиларив ва УЖҚБ тезкор вакили Суннат Сафаров ва "Буюк қарвон йўли" маҳалласининг посбони С.Жалилов тўнға фуқаролар оқсонишлагини таъминлаш мақсадида маҳалла кўчаларини назорат қилиб юришарди. Хатти-ҳаракати шубҳали кўринишнинг шахсини аниқлаш мақсадида ундан ҳужжат сўрашди. Шубҳали киши ўзининг Акбарали Абдусаматов эканлигини айтди, аммо ҳеч қандай ҳужжат кўрсатолмади. Бу ҳолат ИИБ ходими ва маҳалла посбонини шубҳалантирди ва Акбаралини туман ички ишлар бўлимига олиб боришди. Суриштирув давомида унинг фуқаролиги йўқ шахс эканлиги маълум бўлди.

ИИБ ходими бундай пайтда бажарилиши лозим бўлган ҳужжатларни расмийлаштираётганда, ўзини Акбарали деб атаган киши тўсатдан Суннат Сафаровнинг бошига стул билан урди ва қочиб кетмоқчи бўлди. Аммо ИИБ ходими бунга йўл бермади, уни ушлаб олиб, қочиб кетишига йўл қўймадики учун ходимларни ёрдамга чақирди.

Суриштирувлар натижасида маълум бўлдики, Акбарали Абдусаматов 1977 йилда Тожикистон Республикасининг Қўрғонтепа вилояти Шахритуз туманида туғилган. Ўзбекистон Республикасига 1992 йилнинг сентябрида кўчиб келган. Аммо унинг ўзини тутишидаги фактигайлик, ёнида паспорти бўлмаганлиги ёки фуқаролиги йўқлиги учун эмас, балки қонунга зид ишлар билан шугулланиб юрганлиги тўғрисида эди.

...Акбарали Қарши шаҳридаги "Осиё бозори"дан машина сотиб олади. У харид қилган "Nexia" русуми автомашина 1996 йилда Жанубий Корея Республикасида ишлаб чиқарилган бўлиб, уни сотган киши машинага тегишли бирон-бир ҳужжат тақдим эта олмади. Аммо "ҳужжатларни кейинроқ олиб келаман", деб ваъда берди. Бундай ҳолатда мулкка нисбатан шубҳа туғилди. Балки бу мулк ўғирлик, талончилик, алдов ёки булардан-да оғирроқ жиноятлар воситасида қўлга киритилгандир...

Нима бўлганда ҳам Акбарали машинага харидор бўлди. Машина 10 минг долларга нархланди. Харидор ўша ернинг ўзиде 8 минг долларни мулк эгасининг

қўлига тутқазиб, қолган 2 минг долларни машина ҳужжатлаштирилгандан кейин берадиган бўлди. Ўз-ўзидан маълумки, бундай ҳолда машинани ҳужжатлаштириш имконсиз иш. Шу боис, унинг янги соҳиби ўзига хос янгича йўл тутди. Укаси Аслиддин Абдусаматовнинг номида бўлган "BA3-2106" русумли автомашинанинг давлат рақамини ўзлаштириб, 2013 йилнинг август ойидан 2014 йил февраль ойига қадар ундан фойдаланиб келди. Олган уловини ўзи яшаётган Қасби туманининг "Қамаши" қишлоғи ҳудудида уй-рўзгор юмушлари учун миниб юришни мақсад қилиб, қўнгли хотиржам тортиди. Аммо кейинчалик, яъни укасининг автоулови бошқа кишига сотиб юборилгач, Акбарали ночор қолдиб, ўзи билан бир қишлоқда яшовчи поччаси Бабековга тегишли бўлган "Москвич-412" русумли автомашинанинг давлат рақамини рухсатсиз олиб, ундан фактиқонуний тарзда фойдаланиб келди.

Акбаралининг судда кўрсатма беришича, 2014 йил 14 март куни қишлоқдошлари Хушвак билан Жомурод келиб, ундан қарзларини қайтаришни талаб қиладилар. Шунда Акбарали поччасига тегишли бўлган машина рақами тақилган "Nexia"ни қарзи ўрнига қишлоқдошларига бериб юборади. Улар машинани олиб бориб, Хушвакнинг ҳовлисига қўядилар. Орадан ун кун ўтиб, профилактика инспектори қўнғироқ қилди ва Хушвак Рўзиевнинг уйда турган машина юзасидан суриштирув бўлаётганини билдиради. Шунда қилмиши фош бўлишдан қўрққан Акбарали Абдусаматов Қарши шаҳрига қочиб кетади. Унинг суддаги кўрсатмасига қараганда, машина сотган самарқандлик киши ваъда қилинган ҳужжатларини олиб келмаган, гарчи ўзи "алоқага кишини" айтиб, ишонтирган бўлса-да, қўнғироқ қилмаган. Бунинг натижасида А.Абдусаматов ўзга машиналарнинг рақамидан фойдаланишга мажбур бўлган эмас.

Акбарали Абдусаматов аввалги жиноятлари устига яна жиноятга қўл уриб, хизмат вазифасини бажараётган С.Сафаровнинг бошига стул билан уриб, унга тан жароҳати етказди.

Жиноят ишлари бўйича Ғузур туман суди ушбу жиноят ишни кўриб чиқиб, Акбарали Абдусаматовга ун йил муддатга озодликдан маҳрум этиш жазосини тайинлади.

Улуғ ва эзгу мақсадлар пойдевори

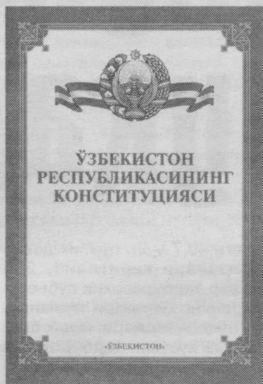
/Давом.
Бошланиши 1-бетда/

Айтиш жоизки, Мустақиллик ва Конституция Ўзбекистонни жаҳон ҳамжамиятига тенг ҳуқуқли аъзо сифатида олиб кирди. Жаҳон ҳамжамияти томонидан эътироф этилган Асосий Қонуниимизнинг демократик давлат, адолатли жамият қуриш, барча салохиятларимизни ишга солиш, иқтисодий-ётимизни ривожлантириш ва маънавиятимизни юксалтиришдаги, Ватанимизни обод қилиш, фуқароларга тинч ва фаровон ҳаёт шароити яратиб бериш, халқимизнинг бунёдкорлик ва яратувчилик фаолиятининг намоён бўлишидаги ўрни беқиёсдир.

Маълумки, Конституция ҳар бир давлатнинг асосий ҳуқуқий ҳужжати ҳисобланади. Унинг меъёрлари нафақат давлат тузumi, давлат ҳокимияти ва бошқарувини ташкил этиш принципларини, балки ижтимоий ҳаёт меъёрларини ҳам белгилаб беради.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ўзида жаҳон конституциявий тараққиёти тажрибасини, умуминсоний ва шарқона қадриятлар ҳамда халқимизнинг ҳаёт синовларидан ўтган ҳуқуқий, маънавий қадриятлари жамланмасини ифода этган.

Президентимиз Ислам Каримовнинг 2013 йил 6 декабрда Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 21 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги "Амалга

ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти қуриш — ёруғ келажагимизнинг асосий омилдир" деб номланган маърузасида таъкидланганидек, "...ҳақиқатан ҳам, 1992 йил 8 декабрда қабул қилинган Конституциямиз Ўзбекистон тарихида, узоқ, давомли мақсад ва вазифаларимизни аниқ белгилаб беришда ўзининг пухта ўйланган тамойил ва қоидалари билан ишончли ва ҳал қилувчи омил бўлди, деб таъкидлашга барча-барча асосларимиз бор.

Конституциямиз негизига қўйилган талаб ва қоидаларга тўлиқ мос келадиган, дунё ҳамжамиятида "Ўзбек модели" деб ном қозонган, мамлакатимизни ислох этиш ва модернизация қилиш йўли нақадар тўғри эканини бугун ҳаётнинг ўзи тасдиқлаб бермоқда".

Дарҳақиқат, Асосий Қонунда белгиланганидек, фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустақамланган ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш давлат сиёсатининг бош вазифасидир. Айниқса, Бош Қонуниимизда халқнинг иродаси, руҳияти, онги ва маданияти акс этгани алоҳида эътирофга лойиқ. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 7-моддаси биринчи қисмида "Халқ давлат ҳокимиятининг бирдан-бар манбаидир", деб мустақамлаб қўйилган. Конституцияга мувофиқ, давлат ўз фаолиятини халқ манфаатларини, жамият фаровонлигини қўзлаб амалга оширади.

Конституциямиз умумэътироф этилган мустақиллик, тенглик, инсонпарварлик ва адолат ғояларига асосланади ҳамда халқро ҳуқуқий андозаларга тўла мос келади. Конституция шарофати туфайли мамлакатимиз инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш йўлидан ривожланмоқда. Асосий Қонуннинг 11-моддасида: "Ўзбекистон Республикаси давлат ҳокимиятининг тизими, ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятига бўлиниши принциплари асосланади", деб белгилаб қўйилган.

Конституцияда қонун устуворлиги масаласига алоҳида эътибор қаратилган бўлиб, унинг III бобида ҳуқуқий давлатнинг муҳим белгиси бўлган Конституция ва қонуннинг устуворлигини таъминлаш принциплари мустақамланган. Асосий Қонуниимизнинг 15-моддасида: "Ўзбекистон Республикасида

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунларининг устуворлиги сўзсиз тан олинади. Давлат, унинг органлари, мансбдор шахслар, жамоат бирлашмалари, фуқаролар Конституция ва қонунларга мувофиқ иш қўрадилар" ҳамда 16-моддаси иккинчи қисмида: "Бирорта ҳам қонун ёки бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжат Конституция нормалари ва қоидаларига зид келиши мумкин эмас", деб мустақамлаб қўйилган. Бу биринчидан, барча жорий қонунлар ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар Конституцияга мувофиқ бўлишини, иккинчидан, қонун олдида ҳамманинг тенглигини, учинчидан, ҳаётнинг барча соҳаларида қонуннинг ҳукронлигини аниқлатади. Бошқача айтганда, Конституция барча қонун ҳужжатларининг ҳуқуқий асоси ҳисобланади.

Албатта, ҳозирги тезкор ҳаёт, мамлакатимизда олиб борилаётган барча соҳалардаги туб ва изчил ислохотлар, тараққиётнинг яна бир янги даврига қадам ташлаш Конституциямизга баъзи ўзгариш ва қўшимчалар киритишни ҳам тақозо этди.

Шу маънода, ҳозирга қадар Конституциямизга давлат ва жамият ҳаётига тааллуқли ўта муҳим масалалар юзасидан бир неча тузатиш, ўзгариш ва қўшимчалар киритилганини таъкидлаш жоиз. Жумладан, 2002 йилнинг 27 январидан ўтказилган умумхалқ референдуми натижаларига қўра ҳамда унинг асосида Ўзбекистон Республикасининг 2003 йил 24 апрелда қабул қилин-

Хидир КАРИМОВ,
Бош прокуратура ички
хавфсизлиги таъминлаш
инспекцияси бошлиғи

ган Қонунига мувофиқ, Конституциямизнинг XVIII, XIX, XX, XXIII бобларига ўзгариш ва қўшимчалар киритилди. Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 11 апрелда қабул қилинган Қонуни билан эса Конституциянинг 89-моддасига, 93-моддасининг 15-бандига, 102-моддасининг 2-қисмига тузатишлар киритилди.

Ўзбекистон Республикасининг 2008 йил 25 декабрдаги Қонунига асосан эса 77-модданинг биринчи қисмига ўзгариш киритилди. 2011 йил 18 апрелда қабул қилинган Қонун билан Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 78-, 80-, 93-, 96- ва 98-моддаларига ўзгариш ва қўшимчалар киритилди.

Муҳтарам Президентимиз томонидан тақдим этилган "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси"га биноан, Бош Қонуниимизга қўйилган мазкур ўзгариш ва қўшимчалар мамлакатимизни демократлаштириш билан боғлиқ ислохотларнинг янги босқичини бошлаб берди ва бу йўлда мустақам ҳуқуқий асос сифатида хизмат қилади.

Асосий Қонуниимиз Ватан ва халқ манфаатлари, буюк давлатнинг ёрқин келажиги йўлида белгилаб қўйилган улуғ ва эзгу мақсадлар пойдеворидир.

Конституция — жамият ва давлат тизимини демократлаштиришнинг асоси

Юртбошимиз Ислам Каримов томонидан республиканинг янги Конституциясини ишлаб чиқиш борасида илгари сурилган ғоя асосида Олий Кенгашнинг 1992 йил июнда бўлиб ўтган иккинчи сессиясида 64 кишидан иборат Конституция комиссияси ташкил этилди. Ўзбекистон Республикаси Президенти раислигидаги ушбу комиссия таркибига вилоятлар, Қорақалпоғистон Республикаси вакиллари, ҳўжаликлар, қорхоналар, давлат ва жамоат ишоралари раҳбарлари, олимлар ва иқтисодиёт соҳасидаги мутахассислар киритилди.

Умумхалқ муҳокамаси натижасида қабул қилинган Конституция нормаларида ҳуқуқий демократик давлат ва эркин фуқаролик жамиятининг асосий тамойиллари ўз аксини топди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов таъкидлаганидек, "Ислохотлар ва ўзгаришлар йўлида фақатгина эришилган марралар билан қеклиниб қолиш асло мумкин эмас. Ислохотлар ва ўзгаришлар жараёни ҳеч қачон нўҳия бўлмайдди. Албатта, бирон-бир босқич яқунлашиши мумкин, аммо ҳаётнинг ўзи янги-дан-янги босқич ва вазифаларни хали олдимизга қўяверади".

Шундан келиб чиққан ҳолда, "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси"да давлат ҳокимияти ва бошқарувини демократлаштириш юзасидан қўйилган вазифаларни ҳал этиш борасида хорижий давлатларнинг тажрибасини ўрганиш асосида Конституциямизга тегишли ўзгаришлар киритилди. Жумла-

дан, 2011 йил 18 апрелда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг айрим моддаларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни билан киритилган янги таҳрирдаги 78-модданинг 15-бандига биноан, мамлакат ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг долзарб масалалари юзасидан Бош вазирнинг ҳисоботларини эшитиш ва муҳокама қилиш Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг биргаликдаги ваколатларига киритилди. Бу конституциявий қоида парламент назоратининг самарали бўлишини таъминлайди, албатта.

Концепциядаги давлат ҳокимияти ва бошқарувини янада демократлаштириш, айниқса, ижро этувчи ҳокимият фаолияти устидан парламент назоратининг такомиллаштирилишига оид ғоя ва йўналишларнинг аҳамияти шундаки, биринчидан, мамлакатимизда шаклланган чинакам кўптартиявийлик асосидаги сиёсий партиялар нафақат жамият, балки давлат ишларини бошқаришда ҳам ҳал қилувчи

ўринга эга бўлади. Айни пайтда жамият ҳаётида фуқаролик жамияти институтларининг, ҳусусан, сиёсий партиялар ўрни ва ролининг мустақамлашиши ушбу тузилмаларнинг жамиятдаги янгилашиш жараёнари, жумладан, ўз елкторатлари ҳаётини янада яхшилаш бўйича масъулият ва жавобгарлик ҳиссини оширади. Қолаверса, ижро ҳокимияти тизимига кирувчи органлар ҳамда уларнинг мансбдор шахслари томонидан ўзларига топширилган соҳада қонунларнинг тўла ва оғишмай ижро этилиши учун масъулиятини кучайтиради.

Шу боис, Олий Мажлис палаталари томонидан Бош вазир ҳисоботларининг объектив, ҳолисона, конструктив муҳокама этилишини таъминлашнинг аҳамияти нўҳиятда катта. Бунда, айниқса, ҳўкумат томонидан тақдим этилаётган ҳисоботларни тинглашда сиёсий партиялар ўз сайловолди платформаси ва партия дастурида белгиланган устувор вазифалар, шу жумладан, елкторатнинг манфаатларини қўзда тутувчи омиллардан келиб чиққан ҳолда ёндашиши айни муддаодир. Зеро, Конституцияга киритилган ўзгариш ва қўшимчалар сиёсий партияларнинг давлат аҳамиятига эга энг муҳим масалалар ечимини топишдаги роли ва таъсирини кучайтириб, ўз елкторати манфаатларини янада фаолроқ ҳўмоа қилишни кун тартибига қўймоқда. Нераки, бугун сиёсий партияларнинг

Максуд ХОЖАЕВ,
Қоразм вилоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

жамиятдаги обрў-эътибори ошиб, мавқеи тобора мустақамланаётир. Улар давлат ва ҳокимият тузилмалари фаолияти устидан жамоатчилик назоратини олиб борувчи муҳим бўғинга айланмоқда. Сиёсий партиялар томонидан жойларда ҳамда марказда давлат ва ҳокимият тузилмалари фаолияти устидан жамоатчилик назоратининг ўрнатилиши ҳокимиятлар ўртасида ўзаро тийиб туриш ва манфаатлар мувозанатининг мақбул тизимини яратишга қолмасдан, инсон ҳуқуқ ва эркинликлари муҳофазасини кучайтиради.

Истиқлол йилларида Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига давлат ҳокимияти ва бошқарувини демократлаштириш соҳасида киритилган ўзгариш ва қўшимчалар демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш, давлат ҳокимияти субъектлари ўртасидаги ваколатларнинг янада мутаносиб тақсимлинишини таъминлаш, шунингдек, социал-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ислохотларни амалга оширишда, мамлакатни янгилаш ва модернизация қилишда сиёсий партияларнинг роли ҳамда таъсирини кучайтиришга қаратилгандир.

(Давоми.
Бошланиши 1-бетда/)

Шунингдек, яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг узвий ҳуқуқи бўлиб, ҳар ким эркинлик ва шахсий дахлсизлик ҳуқуқига эга эканлиги, ҳеч ким қонунга асосланмаган ҳолда ҳибсга олиниши ёки қамоқда сақланиши мумкин эмаслиги, жиноят содир этганликда айбланаётган ҳар бир шахснинг иши судда қонуний тартибда, ошқора кўриб чиқилиб, унинг айби аниқланмагунча у айбдор ҳисобланмаслиги, судда айбланаётган шахсга ўзини ҳимоя қилиш учун барча шароитлар таъминлаб берилиши каби масалалар ҳам ушбу бўлимда ўз ифодасини топган.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида прокуратура органларининг вазифалари ҳам аниқ кўрсатиб ўтилган. Унинг 118-моддасида: "Ўзбекистон Республикаси ҳудудидда қонунларнинг аниқ ва бир хилда бажарилиши устидан назоратни Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар амалга оширида", дейилган. Бу эса прокуратура органлари зиммасидаги масъулиятнинг нақадар катта эканлигидан далолатдир.

Истиқлол йилларида прокуратура халққа янада яқинлашди. Бугун одамларнинг ўзлари турли масалаларда ёрдам сўраб прокуратурага мурожаат қилмоқда. Ўз навбатида, прокуратура ҳам уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилаяпти.

Соғлом ва баркамол инсоннинг вояга етишида оила муҳим ўрин тутadi. Президентимиз "Юксак маънавият — енгилмас куч" асарида оила ҳақида тўхталиб: "Хар қайси миллатнинг ўзига ҳос маънавиятини шакллантириш ва юксалтиришда, ҳеч шубҳасиз, оиланинг ўрни ва таъсири беқиёсдир. Чунки инсоннинг энг соф ва покиза туйғулари, илк ҳаётий тушунча ва тасаввурлари биринчи галда оила бағрида шаклланади. Боланинг характери, табиати ва дунёқарашининг белгилайдиган маънавий мезон ва қарашлар, яхшилик ва эзгулик, олиханоблик ва меҳроқибат, орномус ва андиша каби муқаддас тушунчаларнинг пойдевори оила шароитида қарор топиши табиийдир", дея таъкидлагани ҳам беҳиз эмас. Қолаверса, 2012 йилнинг "Мустақкам оила йили", 2013 йилнинг "Обод турмуш йили", жорий йилнинг "Соғлом бола йили" деб номланиши ҳам оилага бўлган юксак ҳурмат ва эътибордан дарак беради.

Соғлом бола туғилиши оиланинг саломатлигига боғлиқ. Ушбу долзарб масала юзасидан Тошкент шаҳар прокуратураси томонидан салмоқли ишлар олиб бориюмоқда. Жумладан, соғлиқни сақлаш тўғрисидаги қонунларнинг ижроси юзасидан жорий йилнинг ўтган даврида 23 та текшириш ўтказилиб, натижасига кўра, 120 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди. Ноконуний буйруқ ва қарорларни бекор қилиш ҳамда қонун талабларига мослаштириш бўйича 3 та протест, қонунбузилиш, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида 39 та тақдимнома киритилди. 292

Инсон ҳуқуқлари муқаддас

нафар шахс интизомий, 9 нафари маъмурий, 25 нафари эса моддий жавобгарликка тортилиб, 12 млн. 459 минг сўмлик зарар ихтиёрий ундирилди.

Оналар ва болалар соғлигини муҳофаза қилиш соҳасида тиббий хизмат кўрсатиш сифатини ошириш, туғиш ёшидаги аёллар ва болаларни чуқурлаштирилган тиббий кўриқдан ўтказиш мақсадида даволаш-профилактика муассасаларида соғломлаштириш ҳафталиклари ташкил этилди. Шунингдек, шаҳар ва туман ДСЭНМлари томонидан юқумли касалликларнинг олдини олиш ва эпидемияларга қарши профилактика ишлари олиб бориш борасида ҳам тегишли чора-тадбирлар амалга оширилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 12 декабрдаги "Ижтимоий нафақаларни тайинлаш ва тўлаш тартибини янада тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорига асосан, 382 та кам таъминланган оилаларга 410,9 млн. сўм моддий ёрдам, 658 нафар онага 2 ёшгача бўлган фарзандини парвартилаш учун 1578,5 млн. ҳамда 261 та кўп болали оилаларга жами 141,6 млн. сўм миқдорда ижтимоий нафақалар тўланди.

"Биз учун Мустақиллик — миллатимиз, мамлакатимизнинг жаҳонда обрў-эътиборини, шон-шавкатини кўтарадиган соғлом авлоднинг, ҳар жиҳатдан баркамол ва фидойи ўғил-қизларни тарбиялаш, уларни вояга етказиш ва бахтини кўришдир. Аллоҳнинг ўзи эл-юртимизга инъом этган табиий бойликларга эгалик қилиш, халқимиз кудратли салоҳияти, ақлу заковатига таяниб Ўзбекистонда яшаётган ҳар бир инсон, ҳар бир оила учун муносиб ҳаёт куриш келажак авлод учун озода ва обод Ватан қолдиришидир".

Юртбошимизнинг ушбу фикрлари ёшларимиз фаоллигини ошириш, уларнинг эртанги кунга бўлган ишончини мустаҳкамлаш, дунёда ҳеч кимдан кам бўлмайдиган қомил инсонлар қилиб тарбиялаш, ўз Ватани билан фахрланиш туйғусини юксалтириш, тинчлик ва тараққиёт йўлида фидойи бўлишга ўргатишнинг асосий омиллари ҳисобланади.

"Соғлом бола йили" Давлат дастури ижроси юзасидан жорий йилда пойтахтдаги 3 та умумтаълим мактабини ре-

конструкция қилиш, 15 тасини капитал таъмирлаб, уларни ўқув жиҳозлари, компьютер хоналари, ўқув-лаборатория жиҳозлари билан таъминлаш мақсадида 19,6 млрд. сўм, 5 та болалар мусика ва санъат мактаблари ҳамда 3 та болалар спорт объектларини қуриш ва реконструкция қилиш учун 9,8 млрд. сўм миқдорда маблағ ажратилиб, ҳозирда пудратчи ташкилотлар томонидан қурилиш-таъмирлаш ишлари олиб бориюмоқда.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикасининг вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликлар профилактикасига оид қонун ҳужжатлари ижросини таъминлаш, бу жараёнда улар ўртасида назоратсизлик, ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олишга доир чора-тадбирларнинг самардорлигини ошириш борасида кенг қамровли ишлар амалга оширилимоқда. Жумладан, шаҳар ҳудудида жойлашган кўнгилочар жойларда ўтказилган рейдларда ота-онасидан бири ёки уларнинг ўрнини босувчи шахснинг қузатувисиз қолдирилган вояга етмаганлар аниқланиб, дам олиш жойларининг 88 нафар раҳбари маъмурий жавобгарликка тортилиб, судлар томонидан уларга 33 млн. 897 минг сўмлик жарима жазолари тайинланган.

Маълумки, мамлакатнинг иқтисодий ривожланишида кичик бизнес ва тадбиркорлик субъектларининг ўрни беқиёсдир. Айниқса, сўнгги йилларда улар фаолиятини ривожлантириш бугунги куннинг энг долзарб вазифаларидан бирига айланди. Шу боис ҳам мазкур соҳани жадал ривожлантириш, рағбатлантириш ва қўллаб-қувватлашга ҳукуматимиз томонидан алоҳида эътибор қаратилмоқда. Тошкент шаҳар прокуратураси органлари томонидан тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилишга қаратилган қонунларга риоя қилиниши юзасидан жорий йилнинг ўтган даврида 38 та текширув ўтказилиб, қонунбузилиш, уларни келтириб чиқарувчи шарт-шароитларни бартараф этиш бўйича 46 та тақдимнома киритилди. Шунингдек, 82 нафар мансабдор шахс расман оғохлантирилиб, ноконуний қарорларга нисбатан 194 та протест келтирилди. 63 нафар шахс интизомий, 23 нафари маъмурий жавобгарликка тортилди. Суд-

ларга 40,7 млн. сўмлик даъво аризалари киритилиб, 285 нафар тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари тикланди.

Бундан ташқари, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари билан 286 та учрашув ўтказилиб, унда қатнашган тадбиркорлардан 1680 нафарига ҳуқуқий маслаҳатлар берилиб, 350 нафарига амалий ёрдам кўрсатилди. Жумладан, 5 нафар тадбиркорга 140 млн. сўмлик кредит ажратилишида, 2 нафарига ер ажратиш ҳамда 95 нафарига янги жамият ташкил қилиш, жамият низомини олиш ёки бирон-бир фаолият билан шуғулланиш учун рухсатнома олинишида қонуний асосларда кўмак берилди. Шунингдек, шаҳар прокуратурасининг ишонч телефонига ўтган давр мобайнида бевосита тадбиркорлик субъектлари фаолиятига ноконуний аралашуш ҳамда уларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатлари бузилиши юзасидан келиб тушган мурожаатлардан 22 таси қаноатлантирилган, 45 таси бўйича мурожаат этувчига тушунтиришлар берилган.

Инсон борки, гоҳида бирон ҳолатдан ёки ҳуқуқи бузилганидан норози бўлиб, юқори турувчи идораларга шикоят ёзишга мажбур бўлади. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ҳамда "Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Қонунда фуқаролар, фуқаролиги бўлмаган шахслар ва чет эл фуқароларининг давлат органлари ва муассасаларига ариза, шикоят ва тақлифлар билан мурожаат этиш ҳуқуқи қафолатланган бўлиб, барча мурожаатларнинг қабул қилиниши ва кўриб чиқилиши тартиби ушбу қонунга кўра тартибга солинади. Ушбу масала юзасидан ҳам бир неча текширишлар ўтказилиб, унинг натижасига кўра, жами 120 дан ортиқ прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди. Аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари бўйича 87 та тақдимнома киритилиб, прокурорларнинг қарор ва тақдимномаларига кўра 33 нафар шахс интизомий, 28 нафари маъмурий жавобгарликка тортилди, 1 та жиноят иши кўзгатилиди ҳамда 89 нафар шахснинг бузилган ҳуқуқлари тикланди. Жумладан, Бектемир туманидаги "Абай" маҳалла фуқаролар йиғинида фуқаролар Н.Мамашева ҳамда К.Шижкиннинг мурожаатларига, шунингдек, Сергели туманидаги "Баҳор" МФИда 10 та, "Иттифок" МФИда эса 2 та мурожаатга жавоб хатлари берилмай, қонуннинг 21-моддаси талаблари бузилган.

Ушбу ҳолатлар бўйича айбдорларга нисбатан маъмурий жавобгарлик тўғрисида ишлар кўзгатилиб, улар судлар томонидан тегишли жарима жазосига тортилган.

Бундай қонунбузилиш ҳолатларига айрим пайтларда мутасадди идоралар томонидан ҳам йўл қўйилаётгани ачинарли. Масалан, Учтепа туман ҳокимлигида фуқаролар В.Абушева, Х.Худжаярова, З.Ғоибов, М.Ғофуровларнинг, Бектемир туман ҳокимлиги томонидан эса П.Олимжонов, С.Бекина, Л.Соатова, Ф.Сапаева ва бошқаларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш мuddатлари бузилган, айримларига жавоб хатлари берилмаган. Мазкур ҳолатлар юзасидан айбдорларга нисбатан маъмурий жавобгарлик тўғрисида ишлар кўзгатилиб, улар жарима жазосига тортилган. Шунга ўхшаш қонунбузилиш ҳолатларини Яқкасарой, Юнусобод, Чилонзор туман ҳокимликларида ҳам кузатиш мумкин. Аниқланган барча ҳолатлар юзасидан туман ҳокимликларига тақдимномалар киритилган.

Айрим ҳолларда фуқароларнинг мурожаатлари Тошкент шаҳар ҳокимлиги томонидан асоссиз равишда туман ҳокимликларига юборилган. Масалан, Юнусобод туманида яшовчи фуқаро Д.Тўйчиевнинг уй томи ва йўлакларини таъмирлаш ҳақидаги мурожаати Яқкасарой туман ҳокимлигига юборилган.

Учтепа туман ФХДё бўлимида эса фуқароларнинг мурожаатларига жавоблар мансабдор шахс ёки бошқа ваколатли шахс ўрнига, ижрочи ходимлар томонидан имзоланиб, қонуннинг 17-моддаси талаблари бузилган. Мазкур ҳолатлар бўйича ҳам тегишли прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди.

Хулоса ўрнида Юртбошимизнинг қуйидаги сўзларини келтириб ўтишни мақсадга мувофиқ деб ўйлаймиз: "Қонун устуворлигини таъминлаш, шахс, оила, жамият ва давлатнинг ҳуқуқ ва манфаатлари муҳофазасини қучайтириш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти ва ҳуқуқий онгини ошириш, фуқароларни қонунга бўйсунуш ва ҳурмат руҳида тарбиялаш ривожланган бозор иқтисодиётига асослангангина демократик ҳуқуқий давлат ва эркин фуқаролик жамияти қуришнинг нафақат мақсади, балки унинг воситаси, энг муҳим шарти ҳисобланади".

Шундай экан, ҳар бир фуқаронинг Конституция ва амалдаги қонунларга риоя қилиб яшашига, қонунни тушуниш ва ҳурмат қилишига эришишимиз лозим. Бу ўз навбатида, демократик ҳуқуқий давлатнинг асосий мезонига ва инсонларнинг ҳаёт тарзига айланиши керак. Давлат бошқаруви ва суд-ҳуқуқ соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар эса фуқароларни эркин демократик жамиятнинг ҳақиқий аъзоси бўлишга ундайди.

Сиёсий жараён фаоллашмоқда

Халқ ҳокимиятини амалга оширишнинг самарали воситаларидан бири сайловлар бўлиб, улар орқали халқ суверен ҳуқуқларини амалга ошириш учун ўз вакилларига ваколат беради. Давлатимиз раҳбари икки палатали парламентга бўлиб ўтадиган сайловларнинг жамият ҳаётида муҳим ўрин тутганини таъкидлаб шундай деган эди: "Конституциямиз, республикаимизнинг сайлов қонунчилиги талаблари ҳамда халқаро меъёр ва қоидаларга тўлиқ амал қилган ҳолда, очиқлик ва сиёсий бағрикенглик шароитида ўтган сайловлар, мамлакатимиз демократик қурилиш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш йўлидан дадил қадамлар билан илгари бораётганининг яна бир ёрқин далили бўлди".

Дарҳақиқат, кейинги йилларда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан бевосита сайловлар жараёнига тегишли бўлган ўндан ортиқ қонунлар қабул қилиниб, улар мамлакатимиз сайлов қонунчилигининг янада такомиллашувига туртки берди. Ушбу қонун ҳужжатлари мамлакатда кўппартиявийлик шароитида соғлом рақобатнинг ривожланишига асос солди. Бу борада сиёсий партияларга босқичма-босқич таъкидлий-ҳуқуқий шароитлар яратилди ва сайлов қонунчилиги янги нормалар билан бойитилди. Шу жумладан, сайлов кампаниясининг демократия, ошкоралик, очиқлик, инсон ҳуқуқлари ҳоқига содиқлик руҳида ўтишида асосий ўрин тутувчи сиёсий партиянинг ваколатли вакили ва кузатувчисининг ҳуқуқ ва бурчлари ҳам белгилан берилди.

Қайд этиш жоизки, Президенти

дентимиз Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 21 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасида таъкидлаганидек, кўппартияли тизимни мустаҳкамлаш ва партиялараро рақобатни кучайтириш — биз кўзлаган демократик давлат барпо этишнинг энг муҳим шартларидан бирига айланиши даркор. Ушбу масалаларнинг барчаси 2014 йилнинг декабрь ойида Олий Мажлис ва маҳаллий ҳокимият вакиллик органларига ўтказилган умумхалқ сайловлари нуктаи назардан алоҳида долзарблик касб этади.

Маълумки, сиёсий партияларнинг мавжудлиги ва фаолият кўрсатиши демократик ҳуқуқий давлат ва кучли фуқаролик жамияти барпо этишнинг гаровидир. Ўзбекистонда сиёсий партияларнинг фаолияти мамлакат ҳаётида содир бўлаётган ўзгариш ва янгиланишлар, аҳолининг, иж-

тимоий-сиёсий гуруҳ ва қатламларнинг хоҳиш-иродаси, интилишлари билан ҳамбарчас боғлиқдир. Шу боисдан ҳар қандай сиёсий партия сайловларда аниқ ғояларнинг тарафдори, муайян гуруҳларнинг манфаатларини аниқ тасаввур қиладиган, шу қарашларни илгари сурадиган, ҳимоя қиладиган ва ҳаётга татбиқ этиш учун курашадиган куч сифатида майдонга чиқади.

Шу нуктаи назардан қарасак, ҳар бир партия учун депутатликка номзодларни танлаш, тайёрлаш ва сайловларда самарали натижага эришиш жуда муҳим жараён ҳисобланади. Аниқ вақтда қонунчилик сиёсий партиялардан депутатликка номзод кўрсатиш жараёниларига доир қатор умумий талабларни белгилайди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, сиёсий партиялар фақат ўз партияси аъзолари ёки партиясизлар қаторидан тегишли ҳудудда жойлашган ҳар бир сайлов округидан биттадан депутатликка номзод кўрсатишга ваколатлидир. Бир шахс тегишли халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашига сайлов ўтказувчи фақат битта сайлов округидан депутатликка номзод этиб кўрсатилиши мумкин.

Депутатликка номзодларни танлаш тартиби давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, корхона, муассаса, ташкилотлар ва улар мансабдор шахсларининг бу масала-

ларга аралашмаслиги принципига риоя этган ҳолда сиёсий партияларнинг ички иши ҳисобланади.

Аммо бу партияларни фуқароларнинг конституций ҳуқуқларини ҳуқуқий тартибга солишнинг таркибий қисми бўлган номзод кўрсатиш тартибга солувчи нормаларга риоя этиш мажбуриятидан соқит қилмайди.

Ўзбекистон Республикасининг "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида"ги ҳамда "Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашига сайлов тўғрисида"ги Қонуннинг 22-моддасига асосан, хотин-қизлар сони сиёсий партиялардан кўрсатилган депутатликка номзодлар умумий сонининг камида ўттиз фоизини ташкил этиши лозим.

Кейинги йилларда мамлакатимизда сайлов қонунчилигини янада такомиллаштириш мақсадида унга тегишли ўзгариш ва қўшимчалар киритилди. Жумладан, жорий йилнинг 20 январида "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонун қабул қилинди.

Унга қўра, "Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашига сайлов тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгаши депутатлигига номзодлар кўрсатиш ва

Фахриддин ХАМДАМОВ,
СВОЖДЛКК департаментининг
Наманган вилоят бошқармаси
бошлиғи

уларни рўйхатга олишга оид 22-моддасининг еттинчи қисми қуйидаги ўзгариш билан баён этилди: "Сиёсий партиялар фақат ўз партияси аъзоларини ёки партиясизларни депутатликка номзод этиб кўрсатади, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари эса, шахслари у ёки бу партияга мансублигидан қатъи назар, депутатликка номзод этиб кўрсатишга ҳақлидир. Депутатликка номзод этиб фуқаролар орасидан мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётида, тегишли вилоят, туман, шаҳар иқтисодиётини ривожлантиришда фаол иштирок этаётган, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг, фермерлик ҳаракатининг самарадорлигини оширишга қўмаклашаётган шахслар кўрсатилади".

Ҳаётимиздаги демократик ўзгаришлар кишиларнинг дунёқараши ва тафаккури, ҳаётга бўлган муносабатига ўз таъсирини кўрсатиб, уларда ён-атрофда юз бераётган воқеа-ҳодисаларга нисбатан дахлдорлик тўғрисида қийинчиликларни сезишга қўйиб, ижтимоий фаоллиги, фуқаролик масъулиятининг ўсиб бориши эса бўлажак сайловларнинг юқори савияда ўтишида энг муҳим омиллардандир.

Миллий ва хорижий тажриба

Одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика идоралараро комиссиясининг ташаббуси билан ҳудудларда одам савдосига қарши курашиш ва унинг олдини олишнинг долзарб масалалари, бу борада хорижий давлатларнинг тажрибалари мавзусида семинарлар ташкил этилмоқда.

Навбатдаги шундай тадбир Фарғона вилоят прокуратурасида бўлиб ўтди. Семинар иштирокчилари одам савдосига қарши курашиш борасида миллий ва халқаро тажриба, одам савдосига қарши курашга оид меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг моҳияти, жабрланувчиларнинг ҳуқуқий ҳимояси ва реабилитация қилиниши, одам савдосининг олдини олишга қаратилган ахборот-таҳлил ишлари борасидаги билим доираларини кенгайтириш имкониятига эга бўлишди.

Тадбирда сўзга чиққанлар томонидан инсон шаъни, кадр-қиммати, келажагига таҳдид солаётган, чегара танламайдиган трансмиллий уюшган жиноятчилик қўрилишларидан бири бўлган одам савдосига қарши курашишда давлатимиз 60 дан зиёд халқаро ҳужжатларга, 6 та халқаро конвенцияларга қўшилгани қайд этилди. 2008 йили қабул қилинган "Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида"ги Қонунга биноан, Жиноят қонунининг 135-моддасига киритилган ўзгаришлар, одам савдосига қарши курашиш ва унинг олдини олиш

борасидаги иш тажрибаси таҳлил қилиб берилди.

Одам савдосига қарши курашиш бўйича вилоят, шаҳар ва туман идоралараро комиссиялари томонидан ушбу жиноятни келтириб чиқарувчи сабаб ва шарт-шароитлар ўрганилиб, уларни бартараф этиш бўйича олиб борилаётган ишларга эътибор қаратилди. Хусусан, алоҳида дастурлар қабул қилиниб, меҳнат ва бандлик муаммолари ҳал этиб боришмоқда. Жумладан, қишлоқ жойларда янги иш ўринлари яратилиб, хориждан қайтган меҳнат мигрантлари ишга жойлаштирилмоқда. Ўтган давр мобайнида 72 мингта янги иш ўринлари яратилди. 137 марта меҳнат ярмаркалари ташкил этилди.

Шунингдек, хорижа қиёб кетган ва қайтганлар борасида мониторинг юритилмоқда. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан хотин-қизлар кўмиталари, нодавлат нотижорат ташкилотлар билан ҳамкорликда аёллар ва ёшлар одам савдоси қурбонларига айланб қолишларининг олдини олишга қаратилган кенг қамровли тарғибот тадбирлари ўтказилмоқда. Норасмий ишга ёлловчиларга алданиб,

хорижда текинга ишлаб беришга мажбур бўлиб, соғлиғини йўқотганларни реабилитация қилиш, яшаш жойларида муносиб, доимий иш билан таъминлаш чоралари кўрилмоқда.

Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистондаги элчихонаси ходимлари томонидан ҳам одам савдосига қарши курашда АҚШ тажрибаси, меҳнат миграцияси, мамлакат фуқаролари ва хориждан келганларни қўлликка тушиб қолишдан асраш хусусидаги қонунчиликнинг қўлланиши, уларнинг ҳимояси, одам савдосига қарши курашувчи давлат ва нодавлат муассасаларининг ваколатлари ва ўзаро ҳамкорликлари, бу борада аниқланган жиноий қилмишлар учун қўлланиладиган жазо чоралари хусусида атрофлича маълумот берилди.

Семинар қатнашчилари республикаимизда фаолият кўрсатаётган нодавлат нотижорат ташкилотлари одам савдосининг олдини олиш, жабрланганларнинг ҳуқуқлари ҳамда соғлиқларини тиклаш, уларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, психологик ёрдам кўрсатиш борасида олиб борилаётган ишлар билан таништирилди.

Самарқанд вилоят прокуратураси органлари томонидан фуқароларнинг ариза ва шикоятларини ўз вақтида ўрганиб, аниқ чоралар кўришга алоҳида эътибор бериб келинмоқда.

Қишлоқдаги сайёр қабул

ФУҚАРОЛАРГА МАНЗУР БЎЛДИ

Сухроб МАДЖИДОВ,
Самарқанд вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

Жумладан, давлат идоралари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан "Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ихросини таъминлаш устидан қатъий назорат ўрнатилган. Бу борада вилоят прокуратураси билан мутасадди ташкилот ва идора раҳбарлари ҳамкорлигида ошкоралик тамойилига амал қилган ҳолда олис қишлоқларда фуқароларнинг мурожаатлари билан ишлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Навбатдаги шундай сайёр қабул вилоят марказидан анча олисда жойлашган, тоғли Нуробод туманининг чекка ҳудудларидан бири бўлган "Улус" қишлоғида бўлиб ўтди. Унда вилоят ҳокими, вилоят прокурори, ички ишлар бошқармаси бошлиғи, ер ресурслари ва кадастр хизмати, архитектура ва қурилиш Бош бошқармаси, электр тармоқлари, газ таъминоти, сувоқова ташкилотлари раҳбарлари ҳамда бошқа идора ва жамоат муассасалари вакиллари иштирок этишди.

Сайёр қабулда қишлоқнинг 100 нафардан зиёд фуқароси иштирок этиб, ижтимоий-иқтисодий ҳаётнинг турли соҳаларига оид муаммолар масалалар шу ернинг ўзида хал этилди. Аинқиса, қишлоқ электр энергияси етказиб беришдаги узилтишларнинг олдини олиш, табиий газ ва тоза ичимлик суви билан таъминлашни яхшилаш, ички йўллари таъмирлаш, тадбиркорлар фаолиятини кенгайтириш, пул-кредит, банк операциялари билан боғлиқ мурожаатларни хал қилиш юзасидан мутасаддиларга тегишли топшириқлар берилиб, ижроси назорат олинди.

Таъкидлаб ўтиш лозимки, сайёр қабулда қишлоқ аҳолиси муаммоларининг хал этилиши фуқароларда мамлакатимиз раҳбари томонидан олиб борилаётган оқилона сиёсатга ҳамда давлат идораларига нисбатан бўлган ишончни янада мустаҳкамлади.

Бу каби тадбирлар аниқ иш режаларга асосан, доимий равишда олиб борилиб, келгусида ҳам фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқларини тиклаш чоралари кўриб борилади.

Ноқонуний фаолиятга чек қўйилди

Отабек САЙИМОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг
Сирдарё туман бўлими бошлиғи

Таъкиллаш жоизки, мамлакатимизда миллий пул бирлигининг қонуний тўлов воситаси сифатидаги аҳамиятини мустаҳкамлашга қаратилган ягона пул-кредит сиёсати амалга ошириб келинмоқда.

Чет эл валютаси билан боғлиқ барча молиявий операциялар Марказий банк ҳамда Молия вазирлиги томонидан белгиланиб, юртимизда валюта бозорини эркинлаштириш борасида изчил чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Бунга миллий валютанинг мақомини янада мустаҳкамлаш, нақд хорижий валютанинг муомала доирасини тартибга солиш, жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш, шунингдек, валюта алмаштириш операцияларини амалга ошириш механизмининг такомиллаштириш мақсадида қаратил-

ган Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2013 йил 30 январдаги "Жисмоний шахсларга хорижий валютани сотиш тартибини янада либераллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорини мисол қилиб келтириш мумкин.

Бироқ, баъзи фуқаролар валютани ноқонуний равишда олиш ёки ўтказишга ҳаракат қилишмоқда. СВОЖЖДЛҚК департаментининг Сирдарё туман бўлими ва МХХ Сирдарё туман бўлини маси ходимлари ҳамкорлигида 2014 йилнинг 13 август куни фуқаро Пирмамат Якубжанов (исм-фамилияси ўзгартирил-

ган) нинг аризаси юзасидан ўтказилган тезкор тадбирда ноқонуний равишда чет эл валютаси олди-сотдиси билан шугулланаётган фуқаро Фозилжон Муслимовнинг кирдикорларига чек қўйилди. У П.Якубжановдан Сирдарё шаҳри марказидаги кафе-лардан бирида 13000 АҚШ долларини 39 млн. сўмга сотиб олаётган вақтда қўлга олинди. Бундан ташқари, Ф.Муслимовнинг ёнидан фуқаролардан қонунга хилоф равишда айирбошлаш учун сотиб олинган 61500 қозоқ тенгеси, 4750 Россия рубли топилиб, ашёвий далил тариқасида олиб қўйилди.

Терговга қадар суриштирув давомида Фозилжон Муслимов 2014 йилнинг апрель ойидан буён қонунга хилоф равишда валюта қимматликларини олиш ва ўтказиш билан шугулланиб келаётгани аниқланди. Суд томонидан унга нисбатан қонуний жазо тайинланди.

Нафсига эргашиган ижрочи

Мамлакатимиз суд-ҳуқуқ тизимида изчил амалга оширилган ислохотлар, энг аввало, суд ҳокимияти мустақиллигини мустаҳкамлашга, суд ҳимоясининг самардорлигини оширишга қаратилди. Суд қарорларини ижро этишининг самарали тизимини яратиш ушбу ислохотларнинг асосий тамойилларидан бири бўлди. Шу боис Ўзбекистон Республикаси Азия вазирлиги ҳузуридаги Суд қарорларини ижро этиш, сулалар фаолиятини моддий-техника жиҳатдан ва молиявий таъминлаш департаменти ташкил этилди. Бундан мақсад эса суд қарорларини тўлақонли ва ўз вақтида ижро этишни таъминлашдан иборатдир.

Бироқ, айрим суд ижрочилари ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни бажариш ўрнига, тамағирлик қилаётганликлари кишини таажжублантиради. Департаментнинг Яккасарой туман суд ижрочилари бўлими суд ижрочиси вазифасида 2009 йилдан буён ишлаб келган Бунёд Алимов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) хали 30 ёшга ҳам тўлмаган эди. Шундай бўлса-да, нафсини бошқара олмаслик уни боши берк кўчага олиб кириб, охир-оқибат ишидан ҳам, обрўсидан ҳам махрум қилди.

Фуқаро Жамшид Илёсовга суднинг ҳукми билан қамоқ жазоси тайинланиб, орадан маълум вақт ўтгач, тайинланган жазо ахлоқ тузатиш ишларига алмаштирилади. У жиноят иши юзасидан етказилган зарарни қоплаши керак

Атҳам ИСМОИЛОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг Тошкент шаҳар
бошқармаси матбуот гуруҳи катта инспектори

эди. Бу иш Б.Алимовнинг иш юритувига келиб тушади. Ж.Илёсов суд ижрочисига зарарни мулкидан эмас, балки ойлик иш ҳақидан тўлашга қаратиб беришни сўрайди. Бироқ, Б.Алимов ишни қонуний ва одилона ҳал этиш ўрнига, Ж.Илёсовдан 1 500 АҚШ доллари беришни талаб қилиб, шу пул эвазига унинг ишини битириб беришини айтди. Жабрланувчи бунга кўнмагач, ишнинг "баҳоси" минг АҚШ доллари қилиб белгиланади. Ва келишилган жойда суд ижрочиси 400 АҚШ долларини қўлга киритади. Жабрланувчига қолган қисмини ҳам берса, иши тезда ҳал бўлишини айтди. Ж.Илёсов қанча уринмасин, келишилган пулнинг қолган қисмини топа олмайди. Б.Алимов эса ҳар куни унга кўнғироқ қилиш-ни қанда қилмайди. Шундан сўнг, Ж.Илёсов бу ҳақда тегишли жойга ариза билан мурожаат қилишга мажбур бўлади.

Б.Алимов ўз хизмат хонасида жабрланувчидан 600 АҚШ долларини олган вақтда ҳуқуқ-тартибот ходимлари томонидан ашёвий далил билан қўлга олинди. Шунингдек, тергов жараёнида бу қимса ўзига бириктирилган яна бир қанча суд қарорларини ижро этмасдан, ўз ҳолига ташлаб қўйганлиги ҳам ошкор бўлди. Мазкур ишни қўриб чиққан жиноят ишлари бўйича Миробод туман суди Б.Алимовга етти йил муддатга озодликдан махрум қилиш жазосини тайинлаб, ҳукм чиқарди.

Бутунги кунда ўзганинг мулкни фирибгарлик йўли билан талон-торож қилиш тариқасидаги жиноятлар сезилари даражада кўпайгани сир эмас. Фирибгар ўзганинг мулкни қўлга киритиш мақсадида алдов ишлатади. Аввалдан танишиб, ишончга кириш, бир-икки марта ваъда бериб, сўзининг устидан чиқиш охир-оқибат қалғитишга олиб келади.

Ишончнинг чегараси борми?

Илҳомжон НЕГМАТОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг Самарқанд вилоят бошқармаси бўлим катта инспектори

Эркин Узоқов Самарқанддаги Мирзо Улуғбек кўчасида ўзига тегишли бўлган мебел дўконидан савдо қиларди. Бир куни унинг дўконига таниши Раҳмат келиб қолди.

— Бу мебелларни қаердан олиб келасиз? — деди харидор.

— Чет элдан олиб келаман, сифати зўр, — мақтай кетди дўкон эгаси.

Дўкондаги мебеллар ҳақиқатдан ҳам хорижийки эди. Раҳмат Эркинга олдиндан пул бериб, ётоқхона учун мебелга буюртма берди. Дўкон эгаси ҳам у буюртма берган мебелни хориждан келтириб берди. Шундан сўнг Раҳмат ака яна бир донна стол билан ўн олти донна стулга буюртма бериб, унга 3 500 АҚШ доллари миқдорида пул бериб кетди.

Орадан бир неча кун ўтгач, Эркин Раҳматнигики борди.

— Дўконимга Дубайдан мебел олиб келишим керак. Шунга бироз пулим етмай турибди. Озроқ қарз бериб туролмайсизми? — деди у салом-алиқдан сўнг. — Пулигини мебелни олиб келганимдан сўнг бир ҳафтада қайтараман.

Раҳмат таниш йигитни ноумид қайтаргиси келмади. "Мебелни сотаману пулингизни бераман", деган гапига ишонди. Шу куни у Эркинга 30 млн. сўм пул бериб юборди.

Кўп ўтмай Эркин яна Раҳмат акани йўқлаб келди.

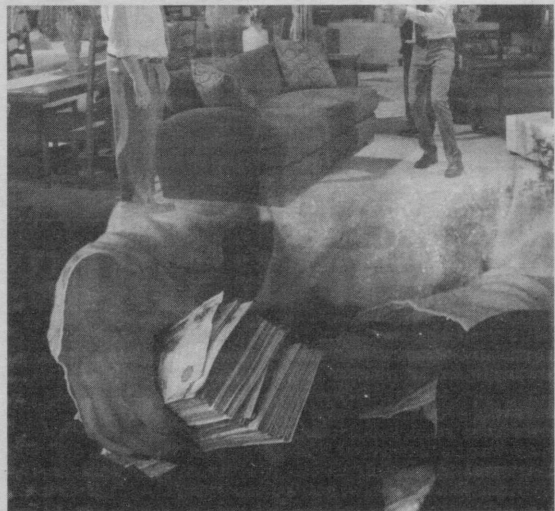
— Акажон, мебелни Тошкент шаҳрига олиб келдим. Ўқларни боғхона постидан олиб ўтолмайман. Уларни олиб ўтишим учун яна 30 млн. сўм бериб турунг, илтимос, — деди астойдил тушқун ҳолда.

Раҳмат бу сафар ҳам йўқ дея олмай, Эркинга айтилган пулни бериб юборди. Эркин эса ваъдасининг устидан чиқмади. Орадан бир, икки, уч ой ўтса ҳамки олган қарзини қайтаришни ҳаёлига ҳам келтирмади. Ноилож қолган Раҳмат бу ҳақда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаат қилишга мажбур бўлди.

Тергов бошлангач, айбдор жабрланувчига етказган моддий зарарни тўлиқ қоплади. Ўз ўрнида жабрланувчи ҳам унга нисбатан даъвоси йўқлигини билдирди.

Суд Эркин Узоқовга ЖК 168-моддаси 3-қисмининг "а" банди билан ҳар ойда иш ҳақининг 20 фоизи миқдорида давлат фойдасига ушлаб қолган ҳолда 3 йил муддатга ахлоқ тузатиш ишлари жазосини тайинлади.

Бировнинг тўғри қўнғиллигидан фойдаланиб, бойлик орттирмақчи бўлганлар қаттиқ адашади. Чунки, ҳар бир фуқаро қонун ҳимоясида эканлигини унутмаслик лозим.

Сохта тадбиркорликка барҳам берилди

Мамлакатимизда иқтисодиёт танчи бўлган тадбиркорликни ривожлантириш учун барча чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

СВОЖЖДЛҚК департаменти органи томонидан қонунчиликда тақиқланмаган фаолият тури билан яширинча шугулланаётган "ишбилармон"лар аниқланса, ҳуқуқий таъсир чоралари қўрилмоқда. Лекин бу билан чекланмаган амалий ёрдам кўрсатиш орқали тадбиркорлик субъектининг қонуний фаолият юритиши ҳар тарафлама манфаатли эканлиги ҳақида тушунириш ишлари олиб борилмоқда. Де-

партаментнинг Сирдарё туман бўлими томонидан ўтказилган тезкор тадбирда ана шундай ноқонуний фаолият билан шугулланаётган сохта тадбиркорларнинг қилмишлари ошкор этилди.

Қандай бўлмасин, пул топиш ҳақида ўзаро келишиб олган фуқаролар Илҳом Шарапов ва Файзжон Раимов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) электр энергиясига ўзбошимчилик би-

лан уланиб, яширин цех ташкил этишди. Улар қўлбола усулда, қонунга хилоф равишда чигитдан мой ва кўнжа ишлаб чиқаришни авж олдиришди. Уларнинг ноқонуний фаолиятлари натижасида туман электр тармоқлари корхонасига жами 414,7 минг сўм миқдорида зарар етказилган. Тадбир давомида ҳуқуқбузарлардан 2 млн. 570 минг сўмлик товар-моддий бойликлар ашёвий далил тариқасида олинган.

Суд томонидан бу шахсларга нисбатан қонуний жазо тайинланди.

Азизбек ХАЛМУРЗАЕВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖЖДЛҚК департаменти бўлим катта инспектори

Қонун доирасида фаолият юритаётган тадбиркор ва ишбилармонлар юртимиз равнақида ўз ҳиссаларини қўшаётган паллада тегишли қонун-қоидаларга хилоф иш тутиб, хуфиёна тарзда бойлик орттиришга интилан бундай "ишбилармон"лар нафақат жамиятга, балки ўзларига ҳам зиён етказишганини кеч бўлса-да, тушунишди.

Буюк ипак йўлида туризм истиқболи

Туризм иқтисодиётнинг юқори даромад келтирадиган ва жадал ривожланаётган тармоқларидан бири саналади. Мазкур соҳа дунё мамлакатлари ва халқларининг маданият борасидаги амалий мулоқотига ўзига хос кўприк вазифасини ўтамоқда. Айни пайтда дунёда 235 миллиондан ортиқ киши айнан шу соҳада меҳнат қилмоқда. БМТ Жаҳон сайёҳлик ташкилотининг маълумотларига кўра, дунёда сайёҳлар оқими ҳар йили 4-5 фоизга кўпаймоқда. Мустақиллик йилларида Ўзбекистоннинг замонавий сайёҳлик инфратузилмаси ривожланган давлатлар қаторида ўз ўрни ва мавқеига эга бўлди. Мамлакатимизга келувчи сайёҳлар оқими мунтазам ошиб бормоқда. Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Хива каби шаҳарларимиз олий даражадаги учрашувлар, халқаро конференциялар, нуфузли мусобақаларга мезбонлик қилмоқда.

Мамлакатимиздаги мустақам тинчлик ва барқарорлик, ўзаро меҳр-оқибат ва ҳамжihatлик муҳити, дунёга машҳур ўзбекона меҳмондўстлик, замонавий меҳмонхоналар ва дам олиш масканлари, юксак сифатли хизмат сайёҳларнинг мазмунли хордиқ чиқариши учун қулай имконият яратмоқда.

Ўзбекистон сайёҳлик соҳасида улкан салоҳиятга эга. Ватанимиз тарихий қадамжоларининг кўпчилиги бўйича дунёдаги етакчи ўн мамлакат қаторида туради. Мамлакатимизда етти мингдан зиёд тарихий ва маданий ёдгорликлар бор. Самарқанд, Бухоро, Хива ва Шаҳрисабз шаҳарлари ЮНЕСКОнинг Бутунжаҳон мероси рўйхатига киритилган. Юртимизда сайёҳликнинг экотуризм, геотуризм, экстремал, табиий ва маданий йўналишлари, отда, тузда, автомобилда саёҳат қилиш, альпинизм, балӣқ ови, рафтинг каби кўплаб турлари ривожланмоқда.

Янги сайёҳлик йўналишлари ишлаб чиқилаётгани, халқаро ва маҳаллий аэропортлар, транспорт коммуникациялари барпо этилаётгани самарасида юртимизга келаётган сайёҳлар сафи йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. 2011-2013 йилларда мамлакатимизга кел-

ган хорижликлар сони 129,5 фоизга ошди. Сайёҳлик хизматлари ҳажми 175,8 фоиз, шундай хизматлар экспорти эса 180,2 фоизга ўсди. Мингдан ортиқ сайёҳлик ташкилоти, жумладан, 550 туроператор ва агентлик, 500 дан зиёд меҳмонхона уларга жаҳон андозлари даражасида хизмат кўрсатмоқда.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик ишлари самарасида хорижий меҳмонлар ва делегацияларни қабул қилиш ҳамда уларга замонавий талаблар асосида хизмат кўрсатиш имкониятига эга ўнлаб меҳмонхоналар қад ростлади. Дунё микёсида тан олинган "Radisson", "Lotte", "Dedeman", "Grand Plaza" каби брендлар остида хизмат кўрсатувчи отеллар билан бирга, кичик гуруҳларда ва оилавий саёҳат қилувчилар учун хусусий меҳмонхоналар тармоғи барпо этилди.

Изчил ривожланаётган ҳаво ва темир йўл транспорти саёҳатларини тез, қулай ва хавфсиз ташкил этиш имконини бермоқда. 2011 йилдан қатнов йўлга қўйилган "Афросиёб" теъзорар поезди пойтахтимиздан Самарқанд шаҳрига бориб келувчилар учун жуда маъқул бўлмоқда.

"Ўзбекистон ҳаво йўллари" миллий авиакомпанияси хал-

қаро авиаташувлар бозорига муносиб ўрин эгаллади. Бугун Ўзбекистонда ўн битта халқаро аэропорт фаолият кўрсатмоқда. Ҳаво кемалари парки ва аэропортларнинг модернизация қилингани, парвозлар географиясининг кенгайгани туризм соҳасини янада ривожлантириш, сайёҳларни юртимизга жалб этишда муҳим омил бўлмоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 10 октябрдаги "Ўзбекистон Республикасида туризм соҳасини янада қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори туризм ва сайёҳлик инфратузилмасини ривожлантириш, миллий туристик хизматларни халқаро сайёҳлик бозорларига фаол тақдим этишда муҳим дастуриламал бўлмоқда.

"Ўзбектуризм" МК, "Ўзбекистон ҳаво йўллари" МАК, "Ўзбекистон темир йўллари" ДАК ва бошқа ташкилотлар "Ўзбекистон" миллий тенди доирасида дунёнинг кўплаб йирик шаҳарларида ўтказилаётган халқаро кўргазмаларда мунтазам иштирок этиб келмоқда. Бу мамлакатимиз сайёҳлик ташкилотларига хорижий ҳамкорлар билан янги алоқалар ўрнатиш, ўзаро манфаатли ҳамкорлик олиб бориш имконини беради.

Сайёҳликни ривожланти-

риш ушбу соҳада кадрлар тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш билан боғлиқ, Тошкент Давлат иқтисодиёт университети, Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти, пойтахтимиздаги Сингапур менежментни ривожлантириш институти, Тошкент, Самарқанд, Бухоро ва Хива шаҳарларидаги туризм коллежларида сайёҳлик маркетинги ва менежменти, хизмат кўрсатиш, халқаро туризм, меҳмонхона бошқаруви ва ресторани йўналишлари бўйича мутахассислар тайёрланмоқда.

Юртимизнинг ҳар бир гўшаси ўзига хос аънаёлари, тарихий обидалари, табиий иқлим шароити билан ажралиб туради. Аҳоли даромадлари ошиб бораётгани ва сайёҳлик инфратузилмаси такомиллашаётгани самарасида мамлакатимизда ички туризм ҳам тобора ривожланмоқда. Ҳар бир ҳудуднинг ўзига хос жиҳатлари, ички имкониятларидан келиб чиққан ҳолда манзилли дастурлар амалга оширилмоқда. Масалан, тарихий обидалар камроқ бўлган жойларда экотуризм, геотуризм, off-road саёҳатлари, тоғли зоналарда экстремал туристик хизматлар ташкил этилмоқда. Сайёҳликни ривожлантиришга қаратилган ҳудудий дастурлар мувофиқ маданий мерос объектларини реставрация қилиш, туристик объектларни қуриш ва таъмирлаш, янги сайёҳлик йўналишларини ишлаб чиқиш, сайёҳлик ташкилотлари фаолиятини такомиллаштириш борасида қатор лойиҳалар амалга оширилмоқда.

Мамлакатимиз БМТ Жаҳон сайёҳлик ташкилотига 1993 йилда аъзо бўлган. Самарқандда мазкур ташкилотнинг Буюк ипак йўлида сайёҳликни ривожлантириш бўйича минтақавий маркази фаолият юритмоқда. ЮНВТОнинг 2011 йил октябры ойида Жанубий Корея-

Дўстбек СУЛАЙМОНОВ,
«Huquq»

да ўтган Бош Ассамблеясида Ўзбекистон Республикаси ички министри ушбу ташкилот Ижроия кенгаши аъзоси этиб сайланди. Бу мақомга дунёнинг жуда кам давлатлари сазовор бўлган.

Таъкидлаш жоизки, шу йилнинг июнь ойида Испаниянинг Сантьяго-де-Компостела шаҳрида бўлиб ўтган БМТ Жаҳон сайёҳлик ташкилоти Ижроия кенгашининг 98-сессиясида Ижроия кенгашининг навбатдаги 99-сессиясини Самарқандда ўтказиш тўғрисидаги қарор қабул қилинди.

Шунга асосан, жорий йилнинг 1-3 октябр кунлари ўтказилган сессиянинг ялпи мажлисида Буюк ипак йўли — халқаро сайёҳликни ривожлантиришнинг янги истиқболлари, соҳада кадрлар тайёрлаш ва мутахассислар малакасини ошириш, минтақавий ривожланиш ва интеграцияни рағбатлантиришда сайёҳлик маршрутларининг роли, халқаро туризмнинг бугунги ҳолати ва истиқболлари каби мавзуларда маърузалар тингланди ва муҳокама қилинди.

Тадбир доирасида мамлакатимизга сайёҳларни янада кенгрок жалб қилиш бўйича чет эллик мутахассислар билан ўзаро фикр ва тажриба алмашилди. Бу борадаги халқаро ҳамкорликни ривожлантириш масалалари ҳам муҳокама этилди.

Ўзбекистон билан БМТ Жаҳон сайёҳлик ташкилоти ўртасида ўзаро алоқаларни мустақамлаш, мамлакатимизда сайёҳликни янада ривожлантириш, соҳада кадрлар тайёрлаш ва мутахассислар малакасини ошириш, Буюк ипак йўлида туризмни кенг омлаштириш бўйича ҳамкорликка оид битим имзоланди.

Надомат вақтни ортга қайтармайди

Бозор сўзининг лугавий маъноси ортиқча изох талаб этмайдиган тушунча. Аёнки, бозорда картошка-пиёздан тортиб, инсон эҳтиёжи учун зарур бўлган барча маҳсулотлар сотилади. Демак, савдо-сотиқ жараёни... Унда кимдир сотади, бошқа биров харид қилади.

Энди шу нисбийлик чегарасини бузайлик-да, "одам савдоси" қайси бозорда амалга оширилиши ҳақида муҳокама этиб кўрайлик. Ачинарлиси, ушбу ажаб-тўғр савдода сотувчи ҳам, харидор ҳам, даллол ҳам, товар ҳам — ОДАМ! Ҳа, жабрдийда ҳам — одам! Бу савдонинг қалтислиги шундаки, унда миллат шашни, инсон ор-номуси, гурури поймол этилади.

Кўпроқ пул топиш, тезроқ бойиб кетиш илинжида фарзандлари, оиласи, кексаёғли қолган ота-онасини ташлаб, хорижга иш излаганча узок муддатга кетиб қолаётганлар балки орзу қилганларидек пул, бойлик топаётгандир... Бирок, улар ортда қолган фарзандларининг тарбияси бузилаётгани, ахли аёли тухмат-маломат тошлари зарбидан азият чекаётгани, ота-онаси қариган чоғида кўзлари тўрт бўлиб

кутаётганини билишармикан?..

БМТ маълумотига кўра, дунёда ҳар йили тахминан 2 миллион 700 минг киши одам савдоси қурбонига айланмоқда. Энг таассуфли томони, одам савдоси жиноятдан жабрланганларнинг 80 фоизи аёллар ва ёш болалардир. Ҳар йили дунё бўйича 600-800 минг нафар аёллар ва болалар алдов йўли билан хорижий мамлакатларга олиб кетилиб, сотиб юборилмоқда.

Кўз ёшлар, изтироблар ўрнини тўлдирадиган ҳеч нарса йўқ. Надомат эса вақтни орқага қайтарма олмайди. Фарзанд доғи, жигарбандини тупроқда топиришдан огирроқ қайғу бўлмайди. Буни армон билан ўқиниб, ғам гирдобидида ноилоҳ қолган кишилар янада чуқурроқ англашади. Тўрт мучаси соппа-соғ уйдан чиқиб кетиб, темир тобутда юртга қайтган кўзининг оқу қораси, нуридийдасидан ёдгор

қолган невараларига қараганда, айрилиқ алами уларнинг юрагини жароҳатлайди.

Дунёда миграция жараёнларининг фаоллашуви одам савдосидек жирканч иллатнинг кенгайишига сабаб бўлмоқда. Халқаро экспертлар одам савдоси наркотик ва қурол-яроғ савдосидан ҳам даромадлироқ савдога айланиб бораётганини таъкидламоқдалар. Меҳнат эксплуатацияси, шаҳовий зўрлик тўғрйли топталган шаън, оёқ ости бўлган ор-номус, энг аянчлиси, бегона тупроқда навқирон ёшда ҳаёт билан видолашув, буларнинг барчаси одам савдосининг жирканч қўрнишидир.

Чет эл орузси, ҳашамдор ҳаётга ўч айрим юртдошларимиз хорижда нафақат ўзлигини, балки шаъни, ҳаёсини, энг ачинарлиси, соғлигини йўқотиб, бедаво дардини ўзи билан Ўзбекистонга, оиласига олиб қайтапти.

Ноқонуний миграция турли қўрнишларда одам савдосига йўл очиб берадиган асосий манбага айланади. Адашиб, алданиб қолган, бугун Ўзбекистонга қайтиб, тўғри ҳаёт йўлини

Моҳира ШАКАРОВА,
«Huquq»

танлаш истагида бўлганларга биринчи маслаҳатчи, албатта, ўзи ашаб турган маҳалла, атрофдаги яқин қариндошлари ҳисобланади.

Бугунги кунда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, аynиқса, қишлоқ жойларда янги иш ўринлари барпо этилишига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жойларда аҳолининг, хусусан, касб-хунар коллежи битирувчиларининг иш билан бандлигини таъминлаш куннинг долзарб мавзусига айланган.

Хулоса қиладиган бўлсак, хавфсиз-лигимизга таҳдид солаётган терроризм, одам савдоси ва бошқа транс-миллий жиноятларга қарши мурасо-сиз курашишимиз, доимо оғоҳ ва ҳушёр бўлишимиз лозим. Одам савдосига қарши курашишда аҳоли, аynиқса, ёшлар ўртасида иллатнинг хавфли оқибатлари ҳақида тушунти-риш ишларини олиб бориш, фуқаро-ларни мавжуд ҳолатдан оғоҳ этиш муҳим.

Бозор муносабатлари шароитида мамлакатнинг иқтисодий барқарорлигини таъминлаш, нарх-навоининг сунъий тарзда ошиб кетиши, миллий валютани қадрсизланишининг олдини олишда шу юрт фуқароси сифатида ҳар биримиз масъулмиз.

Валютафуруш қўлга тушди

Хумоюн САИДЖОНОВ,
Бухоро вилоят прокуратураси бўлим АМИБ
катта терговчиси

Бугунги кунда чет эл валютасини ноқонуний тарзда айирбошлаш билан шуғулланувчи кишиларни "валютчик" деб аташ ҳам одат тусига кириб қолди.

Валютафурушликни касб қилиб олган Санжар Ашуоров ҳамда унинг онаси Олтин Соттиевалар қонунга хилоф хатти-ҳаракатлари учун жавобгарлик борлиги ҳақида билишса-да, бир кун келиб унга рўпара келишларини ўйлаб ҳам кўришмаган эди. Улар 2008 йилдан бошлаб Бухоро шаҳридаги "Дилқушо" деҳқон бозори худудидан бир дўконни ижарага олиб, якка тартибдаги тадбиркор ниқоби остида хуфиёна равишда чет эл валюта қимматликларини олиш ва ўтказиш билан шуғулланиб келишган.

Жиноий фаолият натижасида топилган пул маблағларини мулкка айлантиришга бел боғлашди. 2012 йилнинг 25 августида "Бухоро-автотеххизмат" ОАЖ билан автомашина сотиб олиш ҳақида шартнома тузиб, дастлаб 26 млн. 200 минг сўм ҳамда 2013 йилнинг 9 мартда 4 млн. 626 минг сўм маблағни "Асака" банкнинг Бухоро вилоят филиалига кўчиришди. Шу тарика автомашина сотиб олиб, жиноий даромадларини легаллаштирадilar.

Она ва ўғил қонунбузарлар кўза кунда эмас, кунда синди, дейилган нақлни унутиб қўйиб ўзларига жабр қилишди. "Дўкон"да Абдура-сул Шариповга 4 минг АҚШ долларини 11 млн. 120 минг сўмга сотаётганларида жиноят устида қўлга олинди. Суриштирув жараёнида дўкондан 8 минг 700 Россия рубли ҳамда 5 млн. 900 минг сўм, улар яшаб келган хондонда ўтказилган текширувда эса 800 АҚШ доллари, 15 минг Россия рубли ҳамда 7 млн. сўм пул маблағи топилиб, ашёвий далил сифатида олинди.

Санжар аини суриштирув жараёни кетаётган пайтда, аниқроғи сирлари фош бўлгандан кейин уч кун ўтиб, тошкентлик Алижон Содиқовга 5 минг АҚШ долларини ўтказиб юборди. Бухородан "кўк"ини харид қилган А.Содиқовнинг автомашинаси кўздан кечирилганда, 9 минг 740 АҚШ доллари топилиб, ашёвий далил сифатида олиб қўйилди.

Олтин Соттиева аслида Қорақўл туманидаги "Дўрман Омад Нури" фермер хўжалиги раҳбари вазифасида ишлаб келган. Аммо у бой бўлишнинг қонунга хилоф йўлини танлаб, ўғли Санжарни ҳам жиноятга етаклагани афсусланарлидир. Охир-оқибат улар суд ҳукми билан жазога тортилишди.

Қотил юзидаги ниқоб

Одил ПОЁНОВ,
Чирокчи туман прокурори
Норбўта ҒОЗИЕВ,
"Huquq"

Суа залида ўтирган кишилар судланувчи Рустам Исаевга савол назари билан қарашар ва ўз хотинини уриб ўлдирган одамнинг юз-кўзларидан инсонга хос белгиларни қидирадilar. Ҳа, ташқи кўринишидан у ҳам бошқаларга ўхшаб кетарди. Ақлу ҳуши жойи-да, соғлом. Саволларга жавоб бермоқда.

Суд қотилликда гумон айбланаётган Рустам Исаевдан воқеа тафсилотини сўрайди:

— Мархума Зилола Турсунова турмуш ўртоғим эди. 2009 йил январь ойида турмуш қургандик. Яхши яшаб келаётган эдик. 2 та фарзандимиз бор. Мен аввал ҳам уч маротаба уйланган эдим. Улар билан келиша олмаганим сабабли ажралишиб кетишган. Мархума З.Турсунова билан тинч-тотув яшаганмиз. 2013 йил апрель ойида Зилола ҳали воёга етмаган фарзандларимизни ота-онасиникига бериб юборган экан. Болаларни олиб келишни талаб қилдим. Хотиним бунга рози бўлмади. Шунда мен ўтин тайёрлаш учун кетаётиб, чой дамлаб беришни сўрадим. У чой дамлаб берди. Ўтин қилиб, уйга қайтарканман, пастликдан бир овоз эшитилди. Уша томонга қараб бораётиб, хотиним қорнини ушлаганча бақириб йиғлаётганини кўрдим. Пастга тушиб, уни кўтариб, уйга олиб кирдим. Нима бўлганлигини сўраганимда, уйнинг олдида қандайдир бир мол келганлигини, ўша молни ҳайдаб юбораман деб пастликка йиқилиб тушганлигини сўзлаб берди.

II

Бундай вазиятда эр томонидан кўрсатилган ғамхўрлик ва инсонийлик тош қотган қалбларни ҳам эритиб юборди. Оқшом палласи, қуёш ботаётган маҳзун лаҳзалар. Жабрдийдани кўтариб, бағрига босиб уйга олиб келиш, ундан ҳол-аҳвол сўраш ҳақиқий оилапарвар ва инсонпарвар кишининг иши. Аммо суд ҳужжатларида келтирилган барча далиллар, хусусан, экспертиза хулосалари ва мархуманинг отаси берган кўрсатмалардан маълум бўладики, Рустам Исаевнинг гаплари ўзини оқлаш ва гуноҳини енгиллатиш учун ўйлаб топилган важлар эди.

— Зилола йиқилганда танасининг барча жойлари жароҳат олган экан, — давом этади Рустам. — Эртаси куни иккаламиз Китеб туманининг "Аёқчи" кишлоғига, Зилоланинг опасиникига бордик. Шу кишлоқда яшовчи Тошўлат деган киши "Тик"си билан бизни табиб момонинг уйига олиб борди. Момо аёлимнинг танасига нима қилганлигини, қандай қилиб жароҳат олганлигини сўради. Хотинимнинг танасини текшириб кўриб, яхши бўлиб кетишини айтди. Бу гапга ишониб бошқа жойга олиб бормадим.

Судланувчи Р.Исаевнинг кўрсатуви шу тарзда давом этади. Балки бу гапларни Рустам уч кундан бери уйда ётган жасад қаршисида ўтириб тўқигандир. Агар унинг юқорида берган кўрсатувлари ҳақиқат бўлса, нега жасад уч кундан бундан дафн этилмаган? Нима учун бундай оғир дардни Рустам пинҳон тутиб, кишлоқдошларига,

қавм-қариндошларига ошкор этмаган? Ўша лаҳзаларда унинг руҳиятида нималар содир бўлган эди, нималар унинг шуурига ҳукмрон эди?

III

"Зилола соғлиги яхши эканлигини айтгач, уйга қайтдик. Уйда бир неча кун қорни оғриётганлигидан шикоят қилиб юрди. Бирор-бир шифокорга олиб бориб кўрсатмоқчи эканлигимни айтганимда, унамади. "Аваллари ҳам шундай бўларди, ўтиб кетади", деди. Шундан сўнг, 23 ноябрь куни ётиб қолди. Болаларга яхши қарашни менга тайинлади ва ухлаб қолди. Бироздан сўнг унинг танасини ушлаб кўрсам... совиб қолган экан".

Бечора аёл, ўлаётиб ҳам фарзандларини ўйлабди-да. Табиат унинг аёллик вужудига, онги ва шуурига фарзандларига меҳрни шу қадар кучли сингдирган бўлса, нима қилсин! Аёл инсониятнинг буюк ғамхўри ва у болаларидан ўз жонини ҳам аямаслиги исбот талаб қилмайдиган ҳақиқат. Албатта, аёл ҳақидаги бундай қарашларни бир томонлама дегувчилар ҳам бор. Улар ҳам қай даражадир ҳақ.

Судланувчи Рустам Исаев эса ўз сўзларининг тўғрилигини исботлашга ҳаракат қилар ва янгидан-яңи далиллар келтирадир: "...вафот этганини билиб, қўрққанмдан ҳеч қарга мурожаат қилмадим. Шу куни мархума уйда ётди. Бизнинг уйимиз бошқа кўни-қўшнилардан анча узоқда жойлашган. Иккаламиз болалар билан ёлғиз яшардик. Эртаси куни қўшниларга ва ҳуқуқни муҳофиза қилувчи орган ҳодимларига хабар бердим. Мен хотинимни уриб ўлдирмаганман. Тергов пайтида қўрқиб қолганимдан урганлигим ҳақида кўрсатув берганман. Аслида мархумани шу куни умуман урмаганман. Уни вақтида шифокорга кўрсатмаганимдан пушаймонман. Оилавий аҳолиимни инобатга олиб, одилона қарор чиқаришни сўрайман".

Гарчанд, судланувчи Р.Исаев айбига икромлик билдирмаган ва юзидаги ниқобни ечишни ўйламаган бўлса-да, унинг айби қуйидаги далиллар билан тасдиқланди. Жумладан, мархуманинг отаси Қ.Турсуновнинг гувоҳлик беришича, Зилола оғир табиати қиз бўлган. Баъзи бир танишларнинг кистови билан уни Рустамга узатишди. Зилола отасининг уйига ҳар замонда бир келарди. Унинг тобора озиб кетаётгани отани ташвишлантиради ва бунинг сабабини сўраганида, қиз эрининг жабр-ситам ўтказиши, уриши ва тинчлик бермаслигидан шикоят қилади. Ота уни уч қи давомида даволатади. Қизининг аҳоли яхшиланади. Қунлардан бир кун Зилола қиш учун ўтин тайёрлаши кераклигини айтиб, бо-

лаларини отасининг уйида қолдириб кетади.

Ана шу воқеалардан анча аввал Қ.Турсунов "Қалқам" бозоридида қизининг қайнақасини кўриб қолади ва у қудасига Зилолани олиб кетиш кераклиги, акс ҳолда, эри уриб ўлдириб қўйиши мумкинлигини айтиди. Аммо ота уларнинг ҳали ёшлигини ҳисобга олиб, яхши яшаб кетишлари мумкинлигига умид боғлайди. Маҳалла фуқаролар йиғини раиси ва ходимлари билан биргаликда куёвиникига бориб, уларни яраштириб қўйишади. Қ.Турсунов ҳар эҳтимолга қарши, бошқа жанжаллашмаслик ва хотинини урмаслик тўғрисида куёвдан тилхат ёздириб олади. 2013 йил 23 ноябрь куни қизининг вафот этгани ва унинг жасади бир неча кун дафн қилинмай, уйда сақлангани тўғрисидаги хабарни ота туман тиббиёт бирлашмасига келиб ёзитади.

Жабрдийда ота ана шулар тўғрисида гувоҳлик бераркан, пировардида, суддан қизини қийнаб ўлдирган Р.Исаевга ўлим жазоси беришни сўради. Фарзанд доғи бошга тушганда, "Онани яратгунча, тошни яратсин", дейишди қуячак одамлар. Аммо оталарга ҳам осон эмас. Фарзанд доғида қийган отанинг судда қотилга нисбатан сўраган жазоси ички изтиробнинг натижаси эканлигини тушуниш қийин эмас.

***

Жиноят ишлари бўйича Чирокчи туман суди Рустам Исаевга доир жиноят ишини кўриб чиқди ва унга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодекси 104-моддаси 3-қисмининг "д" банди билан ўн йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазосини тайинлади. Шунингдек, суд томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 2013 йил 12 декабрдаги "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йигирма бир йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Қарори 7-бандининг "а" қисми банди татбиқ этилиб, тайинланган озодликдан маҳрум этиш жазосининг 2013 йил 13 декабрь ҳолатида ўталмаган қисми учдан бир қисмга қисқартирилди.

Суд мазкур иш бўйича судланувчи Р.Исаевга нисбатан озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ жазо тайинланганлиги ва мархума З.Турсунова вафот этганини сабабли уларнинг қаровисиз қолган воёга етмаган икки нафар фарзандига васий тайинлаш ҳамда судланувчи Р.Исаевга тегишли уй-жой ва ер участкасини қўриқлаб туриш қорасини кўриш масаласи юзасидан Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг 476-моддаси тартибиде алоҳида ажрим чиқарилганлигини қайд этди.

Ҳукм ўқилди. Суд биносидан чиқиб кетаётган турли тоифадаги одамларга эътибор берган киши улар оғир қайғунинг гувоҳи бўлганликлари ҳамда ҳаётнинг бундай чигал жумбоқларига ҳаёлан ечим излаётганликларини англаб олиши қийин эмасди.

Товламачиликнинг чегараси

Собир ўн йил мукаддас ишлаш учун Россия Федерациясига кетди. У бир неча йил Москва шаҳри атрофидаги қурилишда ишлаб юрди. "Крёшкина" қўғонилида катта бино қурилаётганда эса унинг иши юриши.

— Бугундан бошлаб қурувчилар устидан бригадир бўласан, — деди қурилиш фирмаси директори Н.Литвинов.

Бу таклиф Собир учун айна мудида бўлди. Ойлик маоши ҳам кўтарилди. Унинг қўл остида ўттиз нафарга яқин ишчи хизмат қила бошлади. Бу пайтда Собирнинг қишлоқдоши Илҳом Санкт-Петербург шаҳридаги қурилиш фирмаси билан тузилган меҳнат шартномаси мuddати тугаганига боис, ишсиз қолган эди. Шу сабабли у Собирга қўнғироқ қилди.

Собирнинг унга раҳми келди-ми, ҳар қалай, Илҳомни қақриб, унга иш берди. Ойлик маошини 1100 АҚШ доллари миқдорига белгилаб, яшаш шароитларини ҳам яхшилаб берди.

Илҳом бу ерда бир неча йил ишлагач, қишлоғига қайтиб кетди. Орадан анча вақт ўтди.

— Қишлоқда қолиб кетдим, — деди бир кун Собирга қўнғироқ қилган Илҳом. — Яна Россияга кетмоқчиман. Сени олдингига борсам, иш топиб берасанми?!

Собир унга келаверишини, иш топиб беришини айтди.

— Раҳмат, лекин яна бир ёрдамнинг керак, — деди Илҳом. — У ёққа бориш учун йўл қирага ҳам пулим йўқ. Илтимос, 500 доллар юборсанг. Борганимдан сўнг, икковимиз ҳисоб-китоб қилиб олаверамиз.

Собир бу сафар ҳам йўқ, дедими. Айтилган пулни жўнатди. Қишлоқдошининг ёрдами билан "Крёшкина" қўғонига етиб олган Илҳом ишни бошлаб юборди. Орадан бир йил ўтди. Ҳамма ишлар яхши кетаётган эди. Аммо қурилиш фирмаси касодга учради, иш тўхтаб қолди. Натижада ишчилар тўрт ойлик иш ҳақларини ололмадилар. Бу пайтда Илҳомнинг ҳужжатларида камчилик бўлгани учун уни депортация қилишди. Кўп ўтмай Собир ҳам қишлоғига қайтиб келди. Ҳаммаси эса ана шундан кейин бошланди.

— Охириги тўрт ойлик маошини фирма ҳодимлари беришмади, — деди Собирнинг уйига маст ҳолда келган Илҳом. — Ана шу

пулларни энди сен берасан.

— Унақа гапларингни қўй, — деди Собир босиқлик билан. — Биласан, кўп қатори мен ҳам ойлигимни ололмадим. Вазият шундай бўлиб қолди.

— Мен вазиятингни билмайман, — деди жаҳли чиққан Илҳом. — Агар айтган пулимини бермасанг, сени тегишли жойга ёзиб бераман. Айбингни ўзинг биласан, қамалиб кетасан.

— Ўйлаб гапирасанми, — деди бу гапдан хуноби чиққан Собир. — Биринчидан, илтимос қилиб, ялиниб-ёлворганинг учун сенга иш топиб берганим. Қолаверса, фирма менга тегишли эмас, мен ҳам кўп қатори ишчи эдим.

Аммо Илҳом шаштидан қайтмади. Орадан бир неча кун ўтиб, унга қарши ёзилган аризани олиб борди.

— Мана ариза. Агар ҳозир пулни бермасанг, аризани шу бугунки ички ишларга топшириб юбораман.

Бу гапдан қўрқиб қолган Собир унинг шартига рози бўлди. Иккаласи ўтириб, тўрт ойлик иш ҳақини ҳисоблашди.

— Иш ҳақи 2 минг 900 доллар бўлар экан, сен менга 3 минг 500 доллар берасан, шунда сени тинч қўяман, — дея гапни қисқа қилган Илҳом.

Собир қараса, вазият жиддий, Илҳом шаштидан қайтмайдиган қўрқинади. У таниш-билишларидан қарз олиб, аввал 1000, кейинроқ 2 минг 500 АҚШ долларини Илҳомга олиб бориб берди.

Бироқ, Илҳом бу билан қаноатланмади. Орадан ўн беш кунлар ўтгач, у Собирнинг уйига яна келди.

Жаҳонгир БОЗОРОВ,
Самарқанд вилоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

— Мен қурилишда кўп ишладим, шунинг учун яна 1000 доллар берасан, бўлмаса, аризани керакли жойга топшириб юбораман, — дея ўдағайлади Илҳом.

Собир бу сафар ҳам бир амаллаб 800 АҚШ доллари бериб юборди. Бир неча кундан кейин Илҳом яна 1000 АҚШ доллар беришини сўраб, Собирниқига келди.

— Билганингни қил, — деди сабр қосаи тўлган Собир. — Айтганингдан ҳам икки баробар пул топиб бердим. Энди бошқа берадиган пулим йўқ.

Шунда Собирнинг турмуш ўртоғи ўртага тушди. "Жон дада-си, жонингиз омон бўлса, пул топилар. Ахир сизни қаматиб юборса, биз нима қиламиз?!"

Бу гаплардан кейин Собир ўйлиниб қолди. Бозор куни икки бош қорамолини сотиб, талаб қилинган пулни олиб бориб берди.

Бироқ пул топишнинг осон йўлини топиб олган Илҳомнинг тобора иштаҳаси очилиб борарди.

— Москвада иккита тилла узук сотиб олганингни қўргандим, ана шуларни менга берасан, — Илҳом чўнтағиданги аризани ишора қилди. — Мен билан ҳазиллашма. Умрингни қамокда ўтказасан-а?!

Бу гал Собир қўлидаги иккита тилла узугини ҳам бериб юборди.

Шундай қилиб, Илҳом Собирни қўрқитиб, ундан умумий ҳисобда 6 минг 500 АҚШ доллари, 623 минг сўм, нархи 700 АҚШ доллариға тенг бўлган иккита тилла узукни товламачилик йўли билан қўлга киритди.

Аммо Илҳомнинг ҳар хил баҳоналар билан Собирдан пул талаб қилиши тўхтамади. Алалқибат, сабр-қосаи тўлган Собир ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларни бўлган воқеадан хабардор этди.

Илҳом Самарқанд шаҳридаги қаҳвахоналардан бирида Собирни қўрқитиб, товламачилик йўли билан ундан яна 1000 АҚШ долларини олаётган пайтда қўлга олинди. Жиноий ишни қўриб чиққан суд Илҳом Бобоёровни 3 йил мuddатга озодликдан маҳрум этди.

Спиртли ичимликлар истеъмол қилиниши оқибатида турли кўнгилсизликлар келиб чиқиши бор гап. Бир стол атрофида ўтириб улфатчилик қилаётганларнинг кайфи ошиб қолгач, гаплари гапларига тўғри келмай, жанжаллашиб, бир-бирининг жонига қасд қилишгача боришлари ачинарли ҳол, абатта.

Ичкилик таъсирида...

Азиз ЭСИРГАПОВ,
Сирдарё туман прокурови ёрдамчиси

Тўрт нафар фарзанднинг отаси бўлмиш Азамат Содиқов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) болаларига ўзининг ижобий жиҳатлари билан ўрнак бўлиш ўрнига, ичкиликка "кўнгил қўйиб", маст ҳолатда одам ўлдиришга қасд қилди. Қўшниси билан "отамлашиш"ни ният қилган Азамат у билан Сирдарё шаҳридаги чойхонага келиб, ичкиликни бошлаб юборишади. Кўп ўтмай шу ерда таниши Дилмурод Нейматов ҳам ўлтирганини қўриб, уни даврга таклиф қилади.

Даврадагиларнинг сафи кенгайиб, маишатбозлик ҳам авж олиб боради. "Шайтон суви" таъсирида кайфи ошиб қолган Азамат ва Дилмуроднинг гаплари қовушмай, ўзаро тортишиб қолишади. Шерикларининг аралашуви билан муштлашувнинг олди олинади. Бу орада Дилмурод чойхонадан чиқиб кетади. Аммо Азаматнинг таслим бўлгиси келмас, спиртли ичимлик таъсирида ақли хира тортиб, ҳаёлини қандай қилиб бўлмасин танишдан ўч олиш фикри банд этганди.

У машъум мақсадини амалга ошириш учун чойхона ошхонасига кириб, пичоқ билан "қуролланган", ўзини ташқарига урди. Тун яримида оёқлари чалкашиб, "рақиб"ни қидирав экан, икки кўча кесишувидида чорраҳада у билан рўбарў келди. Дилмурод билан орани очиб қилиб олишга киришган Азамат шу заҳоти пичоқни ишга солди. Д.Нейматовнинг дуч келган жойига пичоқ ураётганида, чойхонада улфатчилик қилиб ўтирган шериклари етиб келиб, уни тўхтатиб қолишди. Акс ҳолда А.Содиқов "рақиб"нинг умрига зомин бўлиши ҳеч гап эмасди. Жабрланувчини зудлик билан туман марказий шифохонасига олиб боришди.

Маъжур ҳолат юзасидан Сирдарё туман суди Азамат Содиқовга нисбатан ўзининг адолатли ҳукмини ўқиди. Унга кўра, ичкилик таъсирида одам ўлдиришга қасд қилган айбланувчи энди умрининг 11 йил-у 3 ойини оиласи, фарзандларидан йироқда, сим тўрлар ортида ўтказадиган бўлди.

Семинар

Ўзбекистон Республикаси Олий судида "Судлар фаолиятида ахборот-коммуникация технологияларидан самарали фойдаланиш масалалари" мавзусида халқаро семинар бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди ва Олий ҳўжалик суди томонидан БМТ Тараққиёт дастури, Германия халқаро ҳамкорлик жамиятининг мамлакатимиздаги ваколатхоналари, шунингдек, Европа Кенгашининг Венеция комиссияси билан ҳамкорликда ташкил этилган тадбирда Корея Республикаси, Словения, Болгария, Мальта давлатларидан халқаро экспертлар, мамлакатимиз Олий суди ва Олий ҳўжалик суди, Адлия вазирлиги, Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитаси вакиллари, ҳуқуқ соҳаси олим ва мутахассислари иштирок этдилар.

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда "Ислохот - ислохот учун эмас, аввало инсон учун, унинг манфаатлари учун" тамойили асосида кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда. Бугун ушбу ислохотлар натижаларини

Халқаро ҳамкорлик йўлида

жаҳтимизнинг барча жабҳаларида, хусусан, суд-ҳуқуқ соҳасида ҳам қўриш мумкин. Бу юртимизда қонун ва инсон ҳуқуқлари устуворлигига асосланган демократик ҳуқуқий давлат ва кучли фуқаролик жамиятини қуришга қаратилган далолатдир. Суд-ҳуқуқ амалиётида замонавий ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланишни кенгайтириш бу борада муҳим ўрин тутмоқда. Жумладан, ҳужжат айланишини электрон шаклга ўтказиш суд ишларини муҳокама қилиш ва қарор чиқариш жараёнини жаддаллаштириш имконини берапти.

Халқаро экспертлар Ўзбекистонда давлат бошқаруви тизимига ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш, "электрон ҳуқуқат" ва электрон ҳужжат айланишини ривожлантиришга қаратилган меъёрий-ҳуқуқий базани юксак баҳоладилар. Шунингдек, соҳада ўзлаштирилаётган илгор технологиялар судлар фаолияти-

ни тўлиқ ахборотлаштириш ва суд иш-ни электронлаштиришни кенгайтириш имконини бераётгани таъкидланди. Ўзбекистонда ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш, аҳолини алоқа хизматлари ва интернет билан таъминлаш соҳасида салмоқли ютуқларга эришилмоқда.

Экспертлар шунингдек, Ўзбекистон ҳўжалик судлари фаолиятига замонавий ахборот-коммуникация технологияларини самарали жорий қилиш бўйича амалга оширилган ишларга ҳам юқори баҳо бердилар. Ушбу судларда 2013 йилнинг 1 сентябридан даъво аризалари ва илтимосномаларни электрон шаклда қабул қилиш тартиби жорий этилган. Бундан ташқари, тadbirkorлик субъектлари ўз хоҳишига кўра, Олий ҳўжалик суди веб-сайти орқали ҳўжалик судига нафақат даъво аризаси ва илтимоснома, балки апелляция ва кассация шикоятлари, назорат тартибиде эътироз киритиш ҳақидаги ариза билан ҳам муурожаат қилмоқда.

Анжуманда судлар фаолиятида ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш бўйича халқаро тажриба ва миллий амалиёт, судларда ахборот технологияларини жорий этиш тенденциялари, суд иш-ни электрон услубда юритиш, судлар фаолиятига ахборот-коммуникация технологияларини жорий этишда ахборот хавфсизлиги масалалари ва бошқа долзарб мавзуларга бағишланган маърузалар тингланди. Шунингдек, халқаро семинар иштирокчилари Ўзбекистон Республикаси Олий суди ва БМТ Тараққиёт дастурининг мамлакатимиздаги ваколатхонасининг "Фуқаролик судловини тақомиллаштириш: самарали суд бошқаруви" қўшма лойиҳасини амалга ошириш натижалари билан танишдилар. Улар фуқаролик ишлари бўйича Зангитота туманлараро судида бўлиб, "Е-SUD" суд иш-ни электрон услубда юритиш тизимининг тақдирот маросимида ҳам иштирок этишди.

Ўз муҳбиримиз

килотчиснинг манзили: Фарғона шаҳар Аҳмад
Фарғоний кўчаси 43-уй 24-хона. Тел: +99895 404
54 84 Веб-сайт: www.effect.uz Лицензия 0094.

ХУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

«Асака» банк

яқинлашиб келаётган Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 22 йиллиги байрами муносабати билан қуйидаги миллий валютадаги муддатли янги омонат турини таклиф этади:

«КОНСТИТУЦИЯ-2014»

Ушбу омонатнинг сақланиш муддати 12 ой бўлиб, ҳисобланган фоизлар ҳар ойда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

Шу билан биргаликда «Асака» банк 90дан ортиқ турдаги миллий ва хорижий валюталарда қулай шартларда омонатларни таклиф этади.

Омонатларни банкнинг барча филиалларида расмийлаштириш мумкин.
Мурожаат учун телефонлар: 120-39-81, 120-39-60, 120-39-63.

Филиаллар	Код	Телефон	Филиаллар	Код	Телефон
Тошкент шаҳар филиали	371	120-83-13	Наманган вилоят филиали	369	226-94-75
Автотранспорт филиали	371	120-39-95	Навоий вилоят филиали	436	223-54-32
Шайхонтоҳур филиали	371	140-39-36	Зарафшон филиали	436	573-18-78
Юнусобод филиали	371	221-80-67	Бухоро вилоят филиали	365	223-71-94
Сирғали филиали	371	258-67-49	Бухоро шаҳар филиали	365	770-11-27
Тошкент вилоят филиали	371	120-84-13	Самарқанд вилоят филиали	366	231-08-86
Андижон вилоят филиали	374	224-40-96	Афросиёб филиали	366	221-77-56
Асака филиали	374	233-13-69	Қашқадарё вилоят филиали	375	221-12-93
Фарҳод филиали	374	226-97-53	Сурхондарё вилоят филиали	376	770-82-12
Фарғона вилоят филиали	373	224-70-83	Қорақалпоғистон филиали	361	770-60-59
Марғилон филиали	373	237-12-37	Хоразм вилоят филиали	362	226-97-78
Олтиариқ филиали	373	432-10-11	Сирдарё вилоят филиали	367	225-44-03
Кўкон филиали	373	552-61-04	Жиззах вилоят филиали	372	226-43-11

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатларингиз:

- ☒ солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод;
- ☒ маълумотлари сир сақланиши тўлиқ кафолатланади;
- ☒ эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда;
- ☒ миқдори чекланмаган.

«Асака» банк сармоянгиз сақланиши ва кўпайишини кафолатлайди.

Хизматлар лицензияланган

Qishloq Qurilish Bank

Барча юртдошларимизга қуйидаги янги омонат турларини таклиф этади:

«Устоз» — омонатга маблағлар 4-6 ойга қабул қилинади;

«Баракали мавсум» — омонатга маблағлар 2-6 ойга қабул қилинади;

«Файзли» — омонатга маблағлар 4-6 ойга қабул қилинади;

«Яхши ният» — омонатга маблағлар 12-24 ойга қабул қилинади.

Ушбу омонатларга қабул қилинган маблағлар учун ҳисобланган фоизлар ҳар ойда тўлаб берилади.

«Талаба» — омонатга маблағлар 14 ойга қабул қилинади ва ҳисобланган фоизлар ҳар 3 ойда тўлаб берилади.

Қуйидаги омонат турлари намунавий лойиҳалар асосида қурилаётган уй-жойларни олувчи фуқароларни қўлаб-қувватлаш мақсадида жорий қилинган:

«Мадад» — маблағлар 12 ойдан кам бўлмаган муддатга қабул қилинади;

«Хонадон» — маблағлар 1 йилдан ортиқ муддатга қабул қилинади;

«Қурилишга бошлангич бадал» — муддати — 1 йил.

Сизнинг омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади

Сизнинг омонатингиз:

- ✓ солиқ ва мажбурий тўловлардан озод;
- ✓ маълумотлар сир сақланиши тўлиқ кафолатланади;
- ✓ эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда;
- ✓ миқдори чекланмаган!

Мурожаат учун телефонлар:
(+99871) 150-76-53, 150-39-93
www.qqb.uz

Қишлоқ қурилиш банк — фаровон ҳаётингиз хизматида!

Хизматлар лицензияланган

Ўз касбига садоқати ва ҳалол меҳнати билан инсонларга беғараз муносабатда бўлган одамгина эл олдида обрў-эътибор қозонади. 32

Садоқат наъшидаси

Йилдан зиёдроқ умрини қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилиш ҳамда ҳуқуқий-амалий тажрибасини ёш ходимларни тарбиялашга бахшида этиб, жамоатчилик эътиборига сазовор бўлган инсонлардан бири, прокуратура фахрийси Аҳмедова Зулфия Муҳаммедовна кутлуг 60 ёшни қарши олмакда.

У меҳнат фаолияти давомида Россия Федерацияси, Ленинград вилояти Подпорожье шаҳар прокуратурасида иш ўрганувчи, прокурор ёрдамчиси, катта ёрдамчиси, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида бошқарма прокурори, катта прокурори, Тошкент шаҳар прокуратурасида катта терговчи, бўлим прокурори, Мирзо Улугбек туман прокуратураси-

нинг терговчиси, Учтепа ва Яккасарой туман прокурорларининг ёрдамчиси лавозимларида хизмат қилиб, шарафли меҳнат йўлини босиб ўтди.

Зулфия Аҳмедова ўзининг меҳнатсеварлиги, камтарлиги, изланувчанлиги билан ҳамкасблари меҳрини қозонди. Ишлаб даврида у жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этди.

Зулфия Аҳмедованинг узоқ йиллик меҳнат фаолияти

ҳамда қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш ишига қўшган ҳиссаси прокуратура раҳбарияти томонидан муносиб баҳолалиб, бир неча маротаба раббатлангирлиди.

Хурматли Зулфия Муҳаммедовна, таваллуд айёмингиз муборак бўлсин! Сизга сиз хат-саломатлик, узоқ умр, оилангизга файз-барака, хонадонингизга тинчлик-хотиржамлик тилаймиз.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ва Фахрийларни ихтимой қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази

«Реал» Эдегорни сотиб олмоқчи

кин.

Айтиш жоизки, бу футболчи билан "Бавария", "Ливерпуль" ва "Манчестер Юнайтед" каби бир қатор номдор клублар ҳам қизиқишмоқда.

Эслатиб ўтамиз, Эдегор Норвегия чемпионатининг 23 та ўйинида 5 бора рақиб дарвозасини ишғол қилган. Бундан ташқари, у Норвегия терма жамоаси таркибида Евро-2016 саралашда майдонга тушиб, ўшбу мусобақада қатнашган энг ёш футболчига айланди.

«Тоттенхэм» Шнайдерлинга қизиқмоқда

Англиянинг "Саутгемптон" клуби ярим ҳимоячиси Морган Шнайдерлин бир неча клубларнинг қизиқиш доирасига тушиб қолган. Улар орасида "Тоттенхэм" жамоасининг нияти анча жиддий кўринмоқда. "Шпорлар"нинг бош мураббийи Маурисио Почеттино Шнайдерлинни сотиб олиш бўйича таклиф билан чиқмоқда.

Маълумотларга қараганда, ярим ҳимоячига Лондон клуби 10 миллион фунт таклиф қилмоқда. Шунингдек, "шпорлар" мутасаддилари Морган учун 6 миллион фунт ва жамоа ҳужумчиси Эммануэль Адебайорни ҳам қўшиб "Саутгемптон"га бериш вариантыни ҳам илгари суришмоқда.

Бундан олдинроқ Морган Шнайдерлинга Франциянинг "Лион" клубидан ҳам таклиф бўлганди. Бироқ клуб бу таклифга рад жавобини берган.

Варан «Челси» клуби «нишони»да

Лондоннинг "Челси" клуби ҳимоя чизигини кучайтириш истагида Мадриднинг "Реал" клуби ҳимоячиси Рафаэль Варанни сотиб олмоқчи.

Клуб бош мураббийи Жозе Моуриньо клуб раҳбариятига франциялик ҳимоячини сотиб олишни тавсия қилган ва уни қўлга киритишга жиддий бел боғлаган. Агар футболчининг трансфери амалга ошадиган бўлса, Рафаэль Англияда ҳафтасига 90 минг фунтдан маош олиши мумкин. Шунингдек, у клуб билан беш йиллик шартнома тузиши керак бўлади.

Энг яхши дарвозабон

ФИФА ва Професионал Футболчилар Ассоциацияларининг Халқаро Федерацияси 2014 йилнинг рамизӣ терма жамоаси дарвозабони бўлишга даъвогар номзодлар рўйхатини эълон қилди. Бу ҳақда ФИФА расмий твиттери хабар бермоқда.

Унга кўра, ҳозирги кунда дунёнинг энг кучли бўлган беш нафар дарвозабони ўзаро кураш олиб боришига тўғри келади. Қуйида йилнинг энг яхши дарвозабони номинацияси учун номзодлар билан танишингиз мумкин:

1. Мануэль Нойер ("Бавария")
2. Икер Касильяс ("Реал")
3. Клаудио Браво ("Барселона")
4. Жанлуижи Буффон ("Ювентус")
5. Тибо Куртуа ("Челси")

Эслатиб ўтамиз, яқин орада рамизӣ терма жамоадан ўрин олишга номзод ҳимоячи, ярим ҳимоячи ва ҳужумчиларнинг номлари ҳам эълон қилинади.

"Ювентус" клубининг афсонавий ҳужумчиси Алессандро Дель Пьеро Италия футбол федерациясига президентлиги қилиши мумкин бўлган номзодлардан бири сифатида кўрилмоқда, дея хабар бермоқда bobsoccer.ru нашри.

Унинг номзодини Турин клуби раҳбари Андра Аньелли жиддий қўллаб-қувватламоқда. Италия футболчининг ҳозирги раҳбари шу ой бошида ФИФА томонидан жазоланди ва у кейинги президентлик сайловиде иштирок эта олмайди.

Дель Пьеро эса ҳам мухлислар, ҳам байкоқ мутасаддилар орасида катта обрў-эътиборга эга ва унинг сайловда голиб бўлиш имкониятлари юқори баҳоланмоқда.

Томас Вермален собиқ жамоасига қайтадими?

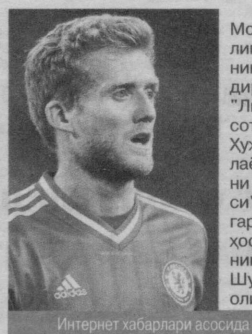
Лондоннинг "Арсенал" клуби ёзда Каталониянинг "Барселона" жамоасига ўтиб кетган Томас Вермаленни яна таркибига қайтармоқчи.

Ўз навбатида "Манчестер Юнайтед" клуби ҳам бельгиялик ҳимоячини ўз сафига қўшиб олиши режа қилмоқда. Хар икки клуб ҳам Вермаленни ижарага олишни мақсад қилган.

Эслатиб ўтамиз, Томас Вермален 15 миллион евро эвазига "Арсенал"дан "Барселона" клубига ўтган, аммо жароҳати туфайли шу вақтга қадар янги жамоасида бирор марта ҳам майдонга туша олмади. Шу сабабли 29 ёшли ҳимоячи Англияга қайтиши мумкин.

Шюррле «Ливерпуль»га ўтиши мумкин

"Челси" клубининг германиялик ҳужумчиси Андре Шюррле қишки трансфер ойнаси пайтида жамоасини ўзгариштириш мумкинлиги борасидаги миш-мишлар тобора авж олмоқда.

Берилган маълумотларга қараганда, Моуриньо Шюррленни сотишга тайёрлигини маълум қилган. Унга Германиянинг "Боруссия Д" клуби қизиқиш билдирётганди. Эндиликда Англиянинг "Ливерпуль" жамоаси ҳам ҳужумчинини сотиб олиш ҳаракатига тушиб қолди. Ҳужум чизигида муаммоларга дуч келатган "мерсисайдликлар" Шюррленни таркибига қўшиб олиш бўйича "Челси" клубига таклиф юборишга тайёргарлик кўрмоқда. Ҳозирча трансфер баҳоси маълум эмас. Бироқ футболчининг Англияда қолиш эҳтимоли катта. Шу сабабли "Ливерпуль" уни сотиб олишга жиддий киришган.

Интернет хабарлари асосида Махсудали КАМБАРОВ тайёрлади

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir Jur'atovich
MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:
Hakimboy HALIMOV
Muxtor ZOIROV
Gulnoza RAHIMOVA
Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rinbosari)
Kamoliddin ASQAROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40.

Faks: 233-10-53,

233-64-85

E-mail:

huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqdir qilinmaydi va egaloriga qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farglanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.
□ — tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni uchun tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi

231

Buyurtma S-1472. 45 458 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: D.XALILOV

Sahifalovchi: S.BABAJONOV

Navbatchi: O'.DEHQONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.

Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxona manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Gazeta O'zbekiston
Respublikasi matbuot va
axborot agentligida 2009-yil
12-oktabrda 0188-raqam
bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

9 772010 761004